Бухы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

...1921 оной ...рин 21-һээ гарана | № 214 (13928) | 1972 оной сентябриин 10, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

...ОЛХОЗ, СОВХОЗУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД!

...жээл бэлэдхэлгэ, таряа хуряалга дээрэ машина, техникээ ...тээсэ ехэтэйгээр ашаглахын, ургасаяа гээлтэгүйгөөр ...ряахын түлөө бултадаа тэмсэе!

...ЭГЭ ХҮСЭЛТЭЙГӨӨР

...мнай механизаторнууд юһэдэхи табан жэлэй хоёр... таряа хуряалгые эмхи гуримтайгаар ябуулжа, ...үдэрэй туршада түгэсхэхэ гэһэн зорилго урдаа та... үдэр һүнигүй габшагайгаар ажаллана. Энэ халуун ...табигдаһан машина, түхеэрэлгээ бүтээсэ ехэтэйгээр ...жа, монсогоршье ороохо таряалан дээрэ орхингүй ху...баха гэһэн дайшалхы ирия доро таряашаднай бүхы ...далаа элсүүлнэ.

...зоймнай дүй дүршэлтэй комбайнернууд Иван Фа... Савельев, Анатолий Афанасьевич Игумнов гэгшэд ...үдэрэй туршада түс бүридөө 260 гектар шэниисэ саб... баал болгоо. Мүн Владимир Николаевич Непомнящих ...тартай боложо, түрүү зэргэдэ ябана. Мүнөө манда ...тар шэниисэ баал болгогдонхой. Ойрын үдэрнүүдтэ ...суглуулжа эхилхэмнай.

А. СОКОВИКОВ.
Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

...тын аймаг.

ТЭЖЭЭЛ ЕХЭЭР БЭЛЭДХЭНЭ

Байгша ондо «Улаан Аха», Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудай ажалшад хамтынгаа адууһа малда бардам хүрэхэ үбһэ тэжээл бэлэдхэжэ абахын тула габшагай бэрхээр ажаллажа гараа гэхэдэ алдуу болохогүй. Түс ажахынууд үбһэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргэбэшье, таатай зохид сагые хэрэглэн, гол горхонуудай, һубаг ханаабуудай эрье, шугы бургааһанай тохойнуудые сабшаһаар. Эндэхи малшад үбэлэй янгинама хүйтэндэ адхашье үбһэн сэнтэй болодог гэжэ һайн мэдэрнэ. Ойрын үдэрнүүдтэ малшад болон хүдэлмэрилэгшэд зелёнкоёо хуряажа эхилхэнь. Бүхы зелёнкоёо үсөөхэн үдэртэ, шанар һайтайгаар сабшажа, һурилжэ абаха гэһэн зорилго урдаа табинхай.

Хадалиг Аха нютагай колхозуудта зеленко таригдадаг болоһоор балайшье үнинэй бэшэ. Түнхэнэй «Сельхозтехника» нэгэдэлэй механизаторнуудай халуун туһаламжаар ойроо хүргөөгүй газарые элдүүрилжэ, хамтынгаа һүрэг олон малда зелёнко элбэгээр таридаг болоо юм. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз мүнөө жэлдэ 420 гектарта зелёнко болон таримал ногоо ургуулба.

— Зелёнко хуряалгада Орлигой дунда һургуулиин ахалагша классуудай һурагшад туһалха юм. Тэрэнээ хаһа сагтань хуряажа абахын тула 12 трактор болон бусад оньһон түхеэрэлгэнүүд хүдэлгэгдэхэ, — гэжэ парткомой секретарь нүхэр Будаев манда хөөрэбэ.

Дэрын, Сэнсын талын, Монголжоондо таригдаһан зелёнко һайн ургаба. Хамта хүдэлдэг нүхэдэйнгөө ургуулһан зелёнкые һогооборишье гээнгүй хуряажа абаха гэжэ ажахын хүдэлмэрилэгшэд шиидэнхэй.

Д. ДУГАРОВ.

Ахын аймаг.

...ОНХОЛЫН ...РЯАШАДЫЕ ...ЭМЖЭНЭ

Сагай уларилай хэр бэрхэшэйлтэй байбашье, ажахымнай таряашад тарянай муу бэшэ ургаса абажа шадаба. Колхоздомнай таряа хуряалга түлэг дундаа ябажа байна. Энэ харюусалгатай ажалаа хаһа сагтань гээлтэ хоролтогүйгөөр, һайн шанартайгаар түгэсхэхэ гээшэ механизаторнуудаймнай даажа абаһан комбайнуудаа ямараар хүдэлгэһэнһөө дулдыдаха байна. Таряа хуряалгын оньһон техникэ заһабарилгада онсо анхарал хандуулагдана.

Мухар-Шэбэрэй аймагай «Искра» колхозой таряашад түсэбтэ табан жэлэй хоёрдохи жэлэй таряа хадалгые богнихон болзортө һайн шанартайгаар түгэсхэхэ тухайгаа республикынгаа механизаторнуудта хандаһан гээшэ ааб даа. Манай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой комбайнернууд Хонхолын таряашадай гаргаһан үүсхэлые һайшаан дэмжээд, таряалан дээрээ нэгэшье хоолос, монсогоршье ороохо үлөөнгүй хуряажа абаха тухайгаа мэдүүлнэ.

Комбайнернууднай бүхы таряалангайнгаа хахадыень сабшажа, баал болгоод байна. һүүлэй үедэ һүжэрэн ороһон хура бороо ажалыемнай ехээр һаатуулна. Хоёр зуу гаран гектарай баал суглуулаад байнабди. Ажахымнай тоогто 1637 центнер шэнэ ороохон буулгагдаа. Эндэ асаргдаһан таряа сэбэрлэхэ хүдэлмэри хурданаар ябуулагдана.

Механизаторнууд Жамсо Самьяев, Борис Найданов болон бусад даабарияа үлүүлэн дүүргэжэ, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө мэдээжэ болонхой. Ажахымнай гүрэндөө түрүүшын 400 центнер таряа тушааба.

Колхозоймнай таряашад СССР-эй тогтоһоор 50 жэлэй ойн баярые шэн зоригто ажалай амжалтаар угтаха гэһэн дайшалхы уряа доро үдэр һүнигүй ажаллана.

А. ИШИГЕНОВ,
Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь.

Загарайн аймаг.

ХАХАДЫНЬ ХАДАГДАБА

Механизаторнуудаймнай үргэһэ нойргүйгөөр ажаллаха харюусалгатай үе—таряа хуряалга эршэ хүсэндөө бронжо байнхай. Ажахымнай таряалан дээрэ 18 комбайн үдэр һүнигүй хүдэлгэгдэнэ. Комбайнернууднай бүхы таряанайнгаа хахадынь гэхэ гү, али 1700 гаран гектарые баал болгобо.

Манда дүй дүршэлөөр баян, ажалаа эрхим һайнаар мэдэхэ механизаторнууд олон юм. Комбайнернууд Цыбик-Доржо Цыбикович Базаров, Василий Федорович Андриевский, Петр Илларионович Терентьев болон бусад үдэрэй туршада 25-30 гектар шениисэ баал болгожо, халаан бүриингөө даабарие холо үлүүлэн дүүргэнэ.

Поли дээрэхи һолоомо суглуулхын тула оньһожоруулагдамал тусхай бригада хүдэлхэ юм. Таряа хуряалгаяа һайн шанартайгаар дүүргэхэ гэжэ механизаторнууднай оролдоно.

И. РУБЦОВ.
Чисааныи совхозой парткомой секретарь.

ХАБА ШАДАЛАА ГАРГАНА

...арын эхинһээ бороо ... таряа хуряалгада ...аалта хэбэ. Тиибэ ... «Восточные Саяны» ...колхозой, илангаяа ... отделениин механизаторнууд шударгы бэрхээр ажаллажа, сентябриин ...дэр 178 гектар шэ... гектар горох сабшагааба. Гадна 373 ...шэниисэ сэхэ хадаглаһан ...гектарай тус бүхэн... центнер ургаса абаа. ...лгын хажуугаар ...сэбэрлэхэ хүдэлмэри ...бэшээр эмхидхэгдэнэ. Мүнөө мянгаад ...шэниисэ гүрэндэ ...аа, 800-гаад центнер ...хой үрэһэн сэбэр... Колхозой механизаторнууд ...эрэдүйнгөө үндэр үндэһэ һуури харюусалгата үүргээ мартанагүй. Сентябриин 6-най мэдээгээр 919 гектар намарай паар хахалагдаа. Мүн энэ ажахын суута механизатор Сокто Балжинович Гомбоев нютагайнгаа 8-жэлэй һургуулиин һурагшадтай эбтэй этэйгээр ажаллажа, куузикугай баян ургаса ургуулаа. Мүнөө Сокто Балжиновичай эдир нүхэд — түс һургуулиин ахалагша классуудай һурагшанар энэ үнэтэ тэжээлээ хуряажа эхилбэ.

— 20 гектарай түс бүхэнһөө 800-гаад центнер куузику лаб гараха, — гэжэ колхозой ахалагша агроном Валерий Дагбаевич Хамагаев хөөрэнэ. — Таряа хуряалга дээрэ комбайнер С. Б. Гомбоев, коммунист Иринчин Николаевич Прушенов һайнаар ажаллана. Колхозой хуушанай механизатор Дамдин Шагжиевич Истаев жара наһандаа дүхэжэ ябаашье һаа, залуушуулһаа дутуугүй ажаллана. Дамдин Шагжиевич 100-гаад гектар горох сохижо абаад, мүнөө шэниисэ хуряалгада ажаллажа байна. Залуу комбайнернууд Самбу Ардуев, Даша Озбонов гэгшэд оролдосотой һайнаар ажаллажа, халаанайнгаа даабарие 130—140 процент дүүргэнэ.

Хуушанай тракторист Дунзэн Дансаранов, механизаторнууд Василий Попов, Сэрэн Озбонов гэгшэд намарай паар хахалалгада үсэд һайнаар ажаллана. Тэдэнэр халаанайнгаа даалгабарие 130—150 процент дүүргэнэ.

Байгаалиин уларилай хэды шахардуу, хүндэ байбашье, Түнхэнэй аймагай «Восточные Саяны» колхозой механизаторнууд ойрын сагта таряагаа хуряажа абахын тула бүхы хаба шадалаа гарган ажаллана.

Б. ЯБЖАНОВ,
манай корр.

НАЙДАМТАЙ ХОНИШОН

ЭРШЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

Валерий Базаржапов Улаан-Үдын аймагай түрүү хонишодой нэгэн юм. Тэрэ иимэ бэрхэ хонишон гэнтэ болоогүй.

Урдань механизатораар, барилгашанаар ажаллахадаа, түрүүшүүлэй зэргэдэ ябажа, нютаг соогоо магтаалтай, арад зондоо хүндэтэй ябаа. Тиимэл хадань совхозойнь партком, дирекци Валерий Дондуковичые хонишон болгоһондоо алдуу хээгүй. Ушарынь юуб гэхэдэ, Валерий Дондукович гурбадахи жэлээ хонишоноор хүдэлжэ, горитой амжалта туйлажа байна ха юм. Жэшээнь, үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100-гаад хурьга абажа, гарзада оруулангүй түлжөөһэн байна. Мүн байгша ондо үбһэ тэжээлэй хоморшье һаа, 100 эхэ хонин бүриһөө 105 хурьга абаа, хонин бүхэнһөө 4,1 килограмм нооһо хайшалаа. СССР гүрэнэйнгөө байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ хонишон энэ амжалтаяа зорюулба.

Мүнөө тэрэнэй хонид Баян-Тугад хадын хормойдо байрлана. Тэрэ өөрынгөө нүхэр Иван Гомбодоржиевтай хамта хонидоо хэнзэ ногоон дээрэ, хуряагдаһан зелёнко, кукурузын узуур дээгүүр бэлшээжэ, хүсэ абхуулжа байна. һайн тамиртай хонидһоо томо, тобиршье хурьгад гарадаг, үдхэн, ута нооһоншье хайшалагдадаг ха юм даа.

— Хурьга олоор абаха гээ һаа, хонидоо саг болзортонь үрэжүүлхэ ёһотой, — гэжэ Валерий Дондукович хөөрэнэ. — Хүсаяа хонидтоо табижа, ямар хониной ототой болоһые мэдэхэш. Тэрэгүй һаа, энэ харюусалгатай хүдэлмэриингөө жолоо алдажа болохо.

Валерий Иван хоёр үбэлэй хүйтэндэшье һаань, хонидоо бэлшээжэ гарадаг заншалтай. Энэ ганса тэжээл алмаха зорилгоор бэшэ, мүн хонидой ябажа байхадань, бэеданшье һайн ха юм. Юрэдөө тобшоор хэлэхэдэ, хонишодой ажал тон ехэ: сагтань эдеэлүүлхэ, уһалхаһаа гадна, эхэ хонидойнгоо хурьгалжа байха үедэ тэжээлыень ехэ болгодог, бүлеэн уһаар саг үргэлжэ уһалдаг дүршэлтэй. Юуб гэхэдэ, хонид хурьгалаад байхадаа үндаа ехэ хүрэдэг шуу.

Эхэ хониёо хурьгатайнь хамта гурбан хоног соо байлгаһанайнгаа удаа һалгаагаашье һаа, тэдэнэй эхэ болоторнь сүүдхэдээ хоёр-гурба дахин хүхүүлнэ. Юуб гэхэдэ, дулаан байра соо удаан байһан эхэ хониной нооһониинь муудажа унадаг гээшэ.

Хони хурьгадайнгаа заахашье үбдэхэдэ, Валерий Дондукович өөрөө эмшэлжэ ородог. Хэрэгтэй болоо һаань, тарилга хэдэг, эмшье уулгадаг. Эгээ аргаа ядаа һаа, ветеринарна врачта ошодог. Иигэжэ үсэд оролдосотойгоор ажаллаһанайнгаа ашаар мүнөө зун тушааһан хурьгадайнь шэгнүүр дунда зэргээр 25 килограмм болоо һэн.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэрилгын ажахын түрүү хонишодой нэгэн Валерий Дондукович Базаржапов мүнөө партиин гэшүүндэ кандидадаар абтаа. Коммунистын үндэр нэрые арюунаар абажа ябахын тула бүри һайнаар хүдэлхэ болоно. Ажалдаа үнэн сэхэ, урагшаа эрмэлзэһэн ажалша хүбүүмнай хойто жэлдэ шадаал һаа олон хурьга, ехэ нооһо абаха гэһэн хараа бодолтойгоор хүдэлжэ ябана.

— Үнэн сэхэ ажалаараа партиингаа этигэл найдабарие харюулха гэжэ оролдожо ябанаб,— гэһэн Валерий Дондоковичой хэлэһэн үгэдэ этигэнгүй байхын аргагүйл даа.

В. ДОРЖИЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

Ивалга.

Леонид Ермилович Леонов — Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой дизельнэ цехтэ слесарьеэр хүдэлнэ. Тэрэ Буряадай АССР-эй габьяата рационализатор С. И. Маковей гэгшын хүтэлбэрилдэг бригадын гэшүүн юм. Леонид Ермилович эрхим ажалаараа суурхадаг. Бригадын бусад гэшүүдтэл адли түрүү слесарь СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойн баярай хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсанхай. Ажалай эрхим дүн харуулхаһаа гадна, нүхэр Леенов дизелиин детальнуудые һайн шанартайгаар заһабарилдаг байна.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь Л. Е. Леонов ажалдаа.

А. ШУЛУНОВОЙ фото.

...АРАТОВАЙ УҺАЛАЛГА-УҺАЖУУЛГЫН КАНАЛАЙ ПРОЕКТ ЗОХЁОЛГОДО, ...АРИЛГАДА ХАБААДАЛСАҺАН ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНҮҮД, ...ЕХНИГҮҮДТЭ, БҮХЫ КОЛЛЕКТИВҮҮД БОЛОН ОРГАНИЗАЦИНУУДТА

...тэ нүхэдүүд!

...жидо газар һайжаруулгын томо түхеэрэлгэнүүдэй нэгэн бо... Саратовай уһалалга-уһажуулгын каналай проект зохёолгодо ...ада хабаадаһан барилгашадай, хабсаргагшадай, бүхы хү... болон инженер, технигүүдэй коллективүүдые КПСС-эй ...на Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет халуунаар амар...

...овай каналаар уһа табилга СССР-эй байгуулагдаһаар 50 ...йе эрхимээр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ ...ан ажалай ехэ илалта болоно. Саратовай канал барилга ... хүдэлмэриин эхин боложо үгэнэ. Поволжидо ороохо таряа, ...хын бусад ургамал найдамтайгаар ургуулан абаха томо районуудые байгуулха талаар партиин хараалһан үргэн программа бэелүүлхын тулада нимэ ехэ хүдэлмэри хэгдэхэ ёһотой байна бшуу.

Мүнөө үе сагай уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые бариха талаар урдаа табигдаһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ Поволжиин уһанай ажахын организацинуудай барилгашад шэнэ амжалтануудые туйлаха гэжэ этигэжэ байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Министрнүүдэй Совет элирхэйлэн мэдүүлнэ. Газарые уһалалга ган гасууртай тэмсэхэ найдамтай арга боломжо үгэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэрие саашадань хүгжөөхэ, совет арадай байдалые улам саашадань һайжаруулха ехэ арга боломжо нээжэ үгэхэ байна.

КПСС-эй Центральна Комитет | **СССР-эй Министрнүүдэй Совет**

...ВОЛГЫН УҺАН ТАЛА ДАЙДААР ТАРАНА

...аратовай уһалалга-уһажуулгын каналай барилгашадай ехэ илалта

...ЫЙ тосхон (Саратовска ...) Саратовай уһалалга-уһажуулгын канал—юһэдэхи табан ...тала барилгануудай нэ... хүдэлжэ эхилбэ. Таряа... зуун жэлдэ хүсэжэ ...одой агууехэ мүрэнэй ...жиин заха хизааргүй ...ые уһалжа эхилбэ.

...талгын эхилһээр та... хүрэхэгүй саг үнгэрөө. ...50 миллион шахуу ку... шорой малтан хаяг... техническэ түхеэрэлгэ... 125 мянган кубометр ...тумэр бетон конструкци... ...гдаа. 100 гаран хүүр... уһанай урдаха хо... бусад түхеэрэлгэнүүд ... байна.

... уһан каналаар дам... гол горхонууд бологшо Ехэ ба Бага Узенеэр урдаа. Сүүдхэдээ миллион үлүүтэй кубометр уһа тала дайда руу гаргадаг табан станциин хүсэтэ бүлүүрнүүд хүдэлжэ ороо. Уһан саашадаа өөрөө урдаха — хатан шэргэһэн талын гол горхонууд каналай үргэлжэлэлынь болохо юм. Эдэнэр Саратов шадарай Заволжиин, Баруун Казахстанай миллион үлүүтэй гектар гандадаг газарые мүнөө уһажуулжа шадаха.

Тала дайда руу уһанай урдалгада зорюулагдаһан митинг табадахи бүлүүр станци шадарай үндэр толгой дээрэ сентябрийн 8-да болоо. Ажалай түрүүшүүл президиумдэ һуугаа. Канал барихын тулада Заволжиин тала ерэһэн түрүүшын механизаторнуудай нэгэн экскаваторщик В. П. Мещеркин тэдэнэй дунда бии.

Хабсаргагшадай бригадир Социалис Ажалай Герой Н. П. Деркач мүн лэ президиумдэ һуулсаа. «Каналай участок бүхэние болзорһоонь урид, эрхим шанартайгаар дүүргэхэ» гэһэн уряатай социалис мүрысөө тэрэнэй хүтэлбэрилдэг коллектив үүсхэһэн байха юм. Энэ үүсхэлыень бүхы бригаданууд дэмжээ. Барилгашад үгэдөө хүрөө, оронoймнай гайхамшаг ойн жэлдэ Саратовай уһалалга-уһажуулгын каналаар Заволжиин тала руу уһан урдан таража эхилээ. Энэ хадаа СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе эрхимээр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ туйлагдаһан ажалай ехэ илалта мүн.

КПСС-эй Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй амаршалгые барилгашад, технигүүд, митингдэ хабаадаһан бүхы хүнүүд нэрьемэ альга ташалгаар угтаа. Энэ амаршалгын бэшэгые КПСС-эй Саратовска обкомой нэгэдэхи секретарь А. И. Шибаев уншаһан байна. Бүхэсоюзна комсомолой ударна барилгын залуушуулые ажалай гайхамшаг илалта туйлаһантайнь дашарамдуулан ВЛКСМ-эй Центральна Комитет бэшэг эльгээжэ амаршалаа. СССР-эй Мелиорациин ба уһанай ажахын министерствын ба профсоюзай ЦК-гай Улаан туг барилгашадай коллективтэ үгтөө.

КПСС-эй ЦК-да ба СССР-эй Министрнүүдэй Советдэ эльгээгдэхэ амаршалгын бэшэг митинг дээрэ нэгэн һаналтайгаар баталан абтаһан байна. Поволжидо мүнөө үе сагай уһалууриин түхеэрэлгэнүүдые бариха талаар харюусалгатай зорилгонудуые дүүргэхын тулада бүхы хүсэ шадалаа олон арад үндэһэтэнэй коллективнай зорюулха гэжэ барилгашад парти, правительствые найдуулаа.

РОССИН АГУУЕХЭ ХҮБҮҮНДЭ

Л. Н. Толстойн дурасхаалда зорюулагдаһан памятник Москвада нээгдэбэ

Хүн түрэлтэнэй оюун бодолой баялигые зохёолнуудайнь арьбадхаһан Лев Толстойн нэрэ Россин алдар суута хүбүүдэй түрүүшын дэргэдэ оролсодог. Тэрэнэй агууехэ оюун ухааe хүндэлдэг хэдэн олон миллион хүнүүд, манай бүхы арад ород оюун ухаатаниие ёһотойгоор сэгнэдэг юм. Уран зохёолшын түрэһэн үдэрэй урда тээ, сентябрийн 8-да ниислэлдэ бодхоогдоһон дурасхаалта хүшөө тэрээндэ бүхы арадай дурладаг байһанай тэмдэг боложо үгэнэ.

Дурасхаалта хүшөө нээлгэдэ зорюулагдаһан олон зоной хабаадалгатай митинг Девичье полиин сквер соо болоо. Энэ хадаа Л. Н. Толстойн ажабайдалай олон удаан жэлнүүдтэй холбоотой Москвагай районуудай нэгэн болоно. Сквер шадарай нэгэ гэр соо тэрэ өөрынгөө олон зохёолнуудые бэшэһэн байха юм.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй МГК-гай нэгэдэхи секретарь В. В. Гришин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь П. Н. Демичев, СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева, литература ба искусствын ажал ябуулагшад, олониитын түлөөлэгшэд трибуна дээрэ байгаа.

Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо А. К. Мельниченко митингые нээгээ.

Хүшөөгэй хушалта сэлигдэбэ. Боро үнгэтэй гранит шулуугаар бүтээгдэһэн Л. Н. Толстойн дүрсэ сугларагшадай үмэнэ харагдана. Хүшөөгэй авторнууд скульптор А. М. Портянко, архитекторнууд В. В. Богданов, В. П. Соколов зөөлэн һандали дээрэ һуугаад бодолгото боложо байһаар агууехэ уран зохёолшые харуулһан байха юм.

Советскэ Союзай гимнын аялган зэдэлбэ.

Толстойн гайхамшаг зохёолнууд, тэдэнэйнь мүнөөнэй ба хойшонхи үенүүдтэ утаа ехэ удха шанартай байһан тухай СССР-эй Уран зохёолшодой холбооной правлениин нэгэдэхи секретарь Г. М. Марков, СССР-эй культурын министрэй орлогшо К. В. Воронков болон бусад хэлэһэн байна.

ХАНИ ЁҺОНОЙ УУЛЗАЛГА

КПСС-эй ЦК-гай уряалаар Советскэ Союзда ерэһэн Американ олониитын элитэ ажал ябуулагша США-гай Компартиин ЦК-гай гэшүүн Анджела Дэвистэй, тэрээнтэй суг ябалсаһан США-гай КП-гэй ЦК-гай гэшүүн Кендру Александер болон США-гай КП-гэй Нацсоведэй гэшүүн Франклин Александертай КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь П. Н. Демичев уулзаа. КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, СССР-эй культурын министр Е. А. Фурцева, КПСС-эй ЦК-гай гэшүүн, Совет эхэнэрнүүдэй комитедэй түрүүлэгшэ В. В. Николаева-Терешкова, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо Е. И. Кусков уулзалгада хабаадалсаа. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар КПСС-эй ажал ябуулга, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлдэхэ ба партиин ленинскэ национальна политика, коммунис общество байгуулха талаар совет арадай амжалтанууд, КПСС-эй XXIV съездын табиһан эб найрамдалай программые бэелүүлхэ тухай нүхэр П. Н. Демичев, бусад совет нүхэдүүд хөөрэлдөөнэй үедэ хэлэжэ үгэһэн байна.

КПСС-эй ажал ябуулгатай, совет арадай ажал ба ажабайдалтай танилсахын тулада Советскэ Союзда ерэхые уриһанайнь түлөө КПСС-эй ЦК-да Анджела Дэвис халуун баясхалан хүргөө. Өөрыень сүлөөлхын түлөө тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө совет коммунистнуудта, бүхы совет хүнүүдтэ тэрэ баяраа мэдүүлээ. Москвада, Узбекистанда Ленинградта тэрэниие угаа хани халуунаар угтаһые, тэрэшэлэн өөрынгөө Эхэ ороной аша туһада зорюулан совет хүнүүдэй угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр хүдэлжэ байһые тэрэ тэмдэглэһэн байна.

(ТАСС-ай корр.).

СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо

«БИ—СОВЕТ ХҮНБИ»

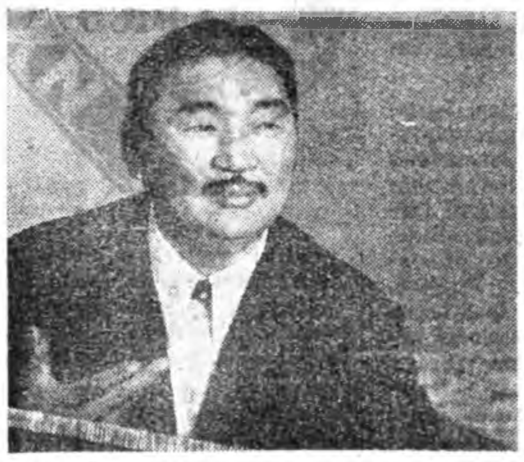

Манай газетын гаршаг-анкетын асуудалнуудта СССР-эй арадай артист Л. Л. Линховоин харюуһана

АНКЕТЫМНАЙ АСУУДАЛНУУД ИИМЭ ҺЭН:

1. Совет хүн. Тэрэнэй эгээл һайн һайхан шэнжэ шанар тухай юу хэлэхэ байнабта?

2. Арадуудай хани нүхэсэл. Энээниие гэршэлһэн ямар жэшээ дурдахабта?

3. Минии хубиин хэрэг—бүгэдын хэрэг. Энэ хадаа совет хүнүүдэй ажабайдалай ёһо заншал болонхой. Та өөрынгөө гү, али танил талынгаа ажабайдалһаа ямар жэшээ харуулха байнабта?

4. Совет хүнби гэһэн омог мэдэрэл хаана, хэзээ, ямар ушарта танай досоо түрэһэн байнаб?

5. Ёһотой совет хүнэй абари зан, шэнжэ шанар харуулһан, өөртэйтнай гү, али танилтайтнай тохёолдоһон ушар тухай хэлэжэ үгыт?

6. ССР Союзайнгаа 50 жэлэй ойе ямар амжалтатайгаар угтахаяа байһан, эрмэлзэл, найдалнууд тухай хөөрэхыетнай уринабди.

1. Агуу Октябриин хубисхалай һүүлээр шэнэ хүн мүндэлөө. Энэмнай совет хүн.

«Би — совет хүнби». Ямар гүнзэгы удхатай, омогорхомоор үгэнүүд гээшэб! Октябриин хубисхалай урда тээ хоёр дабхар дарлалта доро байһан олон арадууд, тэдэнэй тоодо манай буряад арад, эрхэ сүлөөтэй боложо, шэнэ байдал — коммунизм байгуулгын үргэн замда гараа.

Совет хүн. Капиталай оронуудта ажаһуудаг хүнүүдтэй совет хүниие жэшэхын аргагүй ха юм. Газар тэнгэри хоёртол хоорондоо илгаатай.

Совет хүнэй һайн һайхан шэнжэ шанар тухай олон жэшээ дурдамаар рааб даа.

Хэдэн жэлэй урда тээ газетэдэ нэгэ һонин ушар тухай уншаа һэм. «Тюмень-Сургут» гэһэн зайн галай линиин утаһан һүни болоһон шуурганда таһараад, ехэ аюул ушаруулхаяа байба. Тиихэдэнь хоёр монтер хүбүүд ами наһаяа хайрлангүй, тэрэ ехэ шуурган соо зайн галай утаһые залгажа, үндэр гэгшын баханада гараба. Аюулые усадхахаяа хүнүүдэй ерэхэдэ, утаһаншье залгагдашанхай, тэрэ хүбүүд үгы байба. Ёһотой баатаршалга гаргаһан тэрэ хүбүүдэй нэрэнүүдынь мэдэгдэнэгүй. «Бидэ залгаа һэмди» гэжэ тэдэнэр хэндэшье хэлээгүй.

Энэл даа, совет хүнэй һайн һайхан шэнжэнүүдэй нэгэн!

Капиталай орондо ажаһуудаг хүнүүдэй бүхы һанаан бодолынь иимэл хаш: «Хайшан гээд мүнгэ олохо гээшэб? Хайшан гээд баяжахаб?». «Хүн хүндөө арьяатан» гэһэн ёһо гурим тэндэл батажанхай ха юм.

1970 ондо би совет артистнуудтай суг Малайзяар ябахадаа, нэгэ һонин ушар хараа һэм.

Бидэнэрэй табиһан концертнүүдтэ ходол баяшуул, дээдэ тушаалтан ерэдэг байба. Үгытэйшүүлдэ хаанаһаа мүнгэн олдохоб?! Биледэй сэн айхабтар ехэ. Бидэнэр, артистнууд богонихон суглаа зарлажа, үгытэйшүүлдэ миинтэ концерт үгэхэ гэжэ шиидэбэбди. Энээн тухай мэдэжэрхиһэн тэндэхи ноёд, соёл культурын зургаанай түлөөлэгшэд ехэ гэгшээр гайхабад: «Миинтэ концерт үгэхэнь!» Тэдэнэй ой ухаанда багтахаар бэшэ юумэн гээшэ ха. Харин бидэндэ, совет артистнуудта, юрын лэ хэрэг ха юм. Тингэжэ бидэ миинтэ концерт газаа, хотын нэгэ талмай дээрэ табяа һэмди. Арбан таба мянга тухай хүн сугларaa.

2. Арадуудай хани нүхэсэл, хани барисаан гээшэ манай орон дотор ёһотойгоор манданхай.

Хани нүхэсэл... Энэ үгэ СССР соо эгээл түрүүн, эгээл уринаар зэдэлдэг үгэ гэжэ һананам. Арадуудай эбтэй эетэй бүлэ соо манай буряад арад зоншье зол жаргалтай ажаһууна. Ленинскэ национальна политикын ашаар лэ хани халуун нүхэсэлөөр, барисаагаар холбогдоһон арбан табан аха дүү республиканууд совет наран доро ажаллан, тэмсэн, зохёон ажаһууна.

Би олон яһатанай түлөөлэгшэдөөр сугтаа һураа һэм. Ехэл нүхэсөөбди. РСФСР-эй габьяата артист, Ленинградай Кировэй нэрэмжэтэ театрта хүдэлдэг Николай Топориков, РСФСР-эй габьяата артист Владимир Журавленко, Грузиин ССР-эй арадай артист Илья Закаридзе болон бусад нүхэдни хаанашье ябахадам, намаяа мартадаггүй, түрэһэн үдэрөөрни ходо амаршалдаг, телеграмма, бэшэгүүдые эльгээжэл байдаг.

Хариин оронуудаар яһала ябагдаһан гээшэ рааб даа. Одоол тэндэ ябахадаа, манай ороной арадуудай хани барисаан, хани нүхэсэлые дахин дахин ойлгохош, капиталис гүрэнүүдтэ ажаһууһан арадуудай хоорондохи хёмороото харилсаае харахадаа, ехэл юумэ мэдэхэш.

1960 ондо Африкаар бүлэг совет артистнууд ябаа һэмди. СССР-эй хори гаран яһатанай түлөөлэгшэд бидэниие харахадаа, харин гүрэнэйхид ехэл гайхалсаха юм.

Тэндэ би үбдэшөөб. Нүхэдни эмшэлэгшые дуудаһан байгаа. Тэрэнь намайе нэгэ үзэхын түлөө айхабтар ехэ мүнгэ ерээ ха. Тэед нүхэдни намдаһье мэдүүлэнгүйгөөр өөһэдөө мүнгөө суглуулаад, тэрэ эмшэндэ үгэжэрхёо.

Хани нүхэсэлэй нэгэ жэшээ энэл даа!

3. Совет хүн бүхэнэй хубита олоной хэрэгтэ оролсожо, үглөөдэрэй һайханиие бүрил дүтэлүүлнэ бэшэ аал?

Минии хубиин хэрэг—бүгэдын хэрэг. Энэ хадаа совет хүнүүдэй ажабайдалай ёһо заншал болонхой. Энээндэ гайхахашье юумэн үгы. Ягааб гэхэдэ, манай Эхэ ороной эрхэтэн бүхэн өөрынгөө хэжэ байһан ажал, үгэжэ байһан продукци ямар юумэндэ, хэнэй аша туһада зорюулагданхайб гэжэ тон һайн ойлгоно, эльгэ зүрхөөрөө мэдэрнэ. Хүн бүхэнэй, ажалшан бүхэнэй һайнаар лэ, оролдосотойгоор хүдэлхэ, ажаллаха, тэмсэхэ бүри сөрын, хүн зоной ажаһуудал һайжарна гэжэ һанахада омогорхомоор байдаг.

Би өөрөө эдир залууһаа хойшо бэеэ искусствада зорюулаа гээшэ аабзаб даа. Минии оруулһан бишыхан хубита Буряад ороноймнай соёл культура, искусствын хүгжэлтэдэ нэмэри болоо гээд һанахадаа, сэдьхэл зүрхэн баяраар халидаг.

Дэлхэйн, ородой классигуудай зохёолнуудые буряад сценэ дээрэ табихын, ехэ соёл культурые хүн зоной дунда нэбтэрүүлхын тула бидэнэр, Буряад ороной артистнууд, искусствын түлөөлэгшэд яһала оролдоно гээшэбди. Би өөрөө нилээд олон оперодо наадаһанби. Тиигээд тэрээхэн минии заахан хэрэг баһал бүгэдын хэрэг болоно бшуу. Би мүнөө В.А. Моцартын «Дон Жуан» гэжэ оперын Лепорелоын партиие. Н. А. Римский-Корсаковай «Псков хотын басаган» гэһэн оперын Иван Грозный хаанай партиие дуулахаяа бэлдэжэ байнаб.

Буряадаймнай мэдээжэ композитор Бау Ямпилов Цыремпил Ранжуров тухай оперо бэшэжэ байна. Би тэрэ оперын персонаж, революционер Василиин партиие дуулаха хүм.

Минии бишыхан энэ хэрэг олоной, Буряадаймнай искусствын хүгжэлтын хэрэгтэ орохонь гээшэ.

4. «Уншагты, атаархагты, би — Советскэ Союзай эрхэтэнби» гэһэн бэлигтэ совет поэт Владимир Маяковскиин дүлэтэмэ үгэнүүд эндэ яһаншье таараха даа! Хаанашье ябахадаа, совет хүн бүхэн өөрынгөө уялга, харюусалга мартаха ёһогүй бшуу. Юундэб гэхэдэ, совет хүнэй нэрэ гээшэмнай үнэн дээрээ СССР-эй түлөөлэгшын, эрхэтэнэй арюун нангин нэрэ ха юм.

Би эгээл түрүүшынхеэ 1951 ондо Вьетнамай Арадай Республикада айлшалжа ошоо һэм. Тиихэдээл В. Маяковскиин бэшэдэгэй ёһоор, балтатай, хадууртай, улаан гадартай паспорт түрүүшынхеэ абажа гараһанби.

Тэрэ гэһээр хори нэгэн жэл үнгэрбэ. Дэлхэйн олон гүрэнүүдээр ябагдаа. Улаан гадартай совет паспортыем харин оронуудай таможениин, хилын сахюулай олохон лэ чиновнигууд шалгаа.

Паспортыемнай гартаал абахадаа, тэдэшни нэгэл ондоохоноор СССР гүрэнэй хүн, түлөөлэгшэ ябана гэжэ ехэ хүндэлхэ юм. Зариманиинь айһан ,тэбдэһэншье хэбэртэй байха. Одоол тиихэдэ иимэ ехэ гүрэнэй, дэлхэйн бүмбэрсэгэй зургаанай нэгэ хуби дээрэ тогтоһон түрүүшын социалис ороной эрхэтэн гээшэлби гэһэн омогорхолой мэдэрэл досоошни эжэ эхигүй түрэхэ юм. Хаанашье ябахадаа, совет хүнүүд гээшэбди, дэлхэйн үнэншэ арадуудай урдаа хараха СССР-эй түлөөлэгшэд гээшэбди гэһэн харюусалгата уялгаяа ходо мэдэржэ ябахые оролдодог һэмди.

5. Энэ асуудал түрүүшын асуудалтай удхаараа адлирхуу байна. Энэ асуудалда харюусахын тула би өөрынгөө ажабайдалһаа гэхэ гү, али нүхэдэйнгөө жэшээ дээрэһээ баримта абажа хөөрэхэ һанаатайб.

Совет хүнэй абари зан, шэнжэ шанар харуулһан жэшээ олон ха юм.

Коммунизмын һайхан ордон байгуулжа байһан совет хүнэй һайн һайхан абари зан, шэнжэ шанар тухай олон зохёол бэшэгдэнхэй.

Дэлхэйдэ нэрээ суурхуулһан, солоёо дуудуулһан совет хүн!

Совет хүнэй һайн һайхан нэгэ шэнжые Малайзиин зоной гайхахые, тэрээгээр баясахые би хоёр нюдөөрөө хараа һэм:

1970 он. Совет артистнууд Малайзиин хото городуудта концертнүүдые табижа ябаабди. Манай байрлаһан отельһээ концерт табиха газар хүрэтэрнай нилээд холохон байгаа.

Минии нүхэр, Грузиин ССР-эй габьяата артист Илья Закаридзе ямаршьеб шалтагаанаар һаатаа хаш. Ядажа ерэхэдээ такси олдожо үгэбэгүй. Тиихэдэнь үйлсэдэ байһан нэгэ рикшэдэ мүнгынь түлөөд, тэндэ ерэхэш гэжэ хэлээд, өөрөө велосипедтэнь һуугаад, концертдэ гүйлгэжэ ерээ һэн.

Рикшэдэ шэрүүлжэ ошохо зан совет хүнүүдтэ танил бэшэ. Һүүлдэнь ерэһэн рикшэ концертдэ миинтээр ороод, Закаридзедэ ерэжэ, мүнгыень бусааха гэжэ уйлаа һэн: «Ямар гайхалтай юумэ гээшэб! Өөрөө велосипедээр гүйлгэжэ ерээд, үшөө намда мүнгэ түлэжэ, концертдэ миинтээр оруулжа байха. Мүнгэеэ абанагүйт. Гайхалтай!»

Иимэл даа, совет хүнэй нэгэ абари зан!

6. Агуу СССР оронойнгоо 50 жэлэй ойн баярые бүхы совет хүнүүд, дэлхэйн хүн түрэлтэн угтахаяа бэлдэжэ байна. Энэмнай, хэнэйшье мэдэһээр, айхабтар ехэ һайндэр.

Мүнөө Эхэ оронойгоо предприяти, ажахы, район, республика, область бүхэн энэ гайхамшагта үдэрые ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха гэжэ бэлдэнэ. Тэрэ тоодо манай Ленинэй орденто оперо, баледэй театрайхид шэнэ, һайн һайхан репертуартайгаар энэ һайндэрые угтаха гэжэ шиидэнхэй. Композиторнууд И. Дзержинскиин «Номгон Дон» оперо, А. Хачатурянай «Гаянэ» гэһэн балет энэ һайндэртэ зорюулжа табихамнай.

Би мүнөө совет бүлэг артистнуудаар Инди, газаа далайн аралнуудай гүрэнүүдээр аяншалхаяа ошохомни. Энэ аяншалгамнай СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдана. Одоол тэрэ Мадагаскар арал, Сомали болон бусад гүрэнүүдээр ябажа, СССР-эй түлөөлэгшэд, совет артистнууд совет искусствын, олон арадуудай соёл культурын хүгжэлтые харуулхые оролдохомнай.

Өөрымни зохёохы ажалай түсэб ехэ. Оперонуудта дуулахаһаа гадна. Буряадай искусствын хүгжэлтэ тухай бэшэхэ һанаатайб. РСФСР-эй арадай артист, бэлигтэ дуушан Б. М. Балдаков тухай бэшэхэмни.

Зай, ингээд хариин оронуудаар ябахаяа мордохомни. Хаагууршье аяншалхадаа, «Би —совет хүнби» гэжэ сэдьхэл зүрхэндөө һанажа, совет хүнэй үндэр нэрээр омогорхожо, ехэ уялга, харюусалгаяа мэдэржэ ябахаб.

Партийна ажабайдал

ЭМХИТЭЙГЭ... ҮНГЭРГЭХЫ... ТҮЛӨ...

— Партийна документнүүдые һэлгэхэ тухай тогтоол КПСС-эй Центральна Комитедэй 1972 оной майн Пленум баталан абаһан байна. Энэмнай тон харюусалгатай, политическэ ехэ удха шанартай хэрэг гээшэ. Тиимэһээ партийна документнүүдые һэлгэлгэдэ эртээнһээ эхилжэ һайнаар бэлдэхэ, ниитэ-политическэ ба эмхидхэлэй хүдэлмэри эрид һайжаруулха хэрэг парткомой, отделениnүүдэй партийна эхин организацинуудай шухалын шухала зорилго болоно,— гэжэ Далахайн совхозой парткомой секретарь Ц. Б. Бальжанов партийна суглаан дээрэ хэһэн элидхэл соогоо онсолон тэмдэглэһэн байна.

Далахайн совхозой партком партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэри һайжаруулха талаар һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды ажал хэһэн байна. Партийна хамтын суглаанууд хаһа сагтаа зарлагдажа, партийна ажабайдалай, совхозой үйлэдбэриин шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэ. Суглаанай шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэ парткомой гэшүүдэй хиналтада абтажа, дүүргэлтэ тухайнь ээлжээтэ суглаан дээрэ соносхогдодог болонхой.

Энэ совхозой партийна организацида хамтадаа 55 коммунист тоологдоно. Тэдэнэй хахадһаа олонхинь ажахын гол һалбари болохо мал ажалда хүдэлнэ. Малшад — коммунистнуудай олонхинь эрхим ажалай үльгэр жэшээ харуулжа, үйлэдбэриин һайн үрэ дүн туйлана. Дүршэл ехэтэй мал адуулагшад — коммунистнууд Жүгдэр Цыденов, Ламажаб Дылыков, Базар Цыденов, Ринчин Мижитдоржиев, Даша-Дондок Янжапов болон бусадай оролдосотой һайн ажалые онсолон тэмдэглэмээр. Партиин гэшүүн Роза Бадмаева ажахынгаа түрүү һаалишадай зэргэдэ ороһоор үнинэй. Коммунистка Цырен-Дыжид Сосорова үндэр наһатай боложо, пенсидэ гарабашье, ниитын мал ажалда хүдэлһөөр. Энэ нүхэр дүршэл ехэтэй малшан байһан туладаа энэ зунай бэлшээриин үедэ харууһалһан үхэрнүүдэйнгээ шэгнүүрые сүүдхэдэ мянга шахуу граммаар нэмээжэ шадаа.

Механизаторнууд — коммунистнууд Николай Ендонов, Бато-Цырен Будаев, Александр Цыбиков гэгшэд ажалай үндэр бүтээсэ туйлана. КПСС-эй гэшүүн Цыбикжаб Дымпилов ямаршье ажалда ябахадаа, оролдосотой һайнаар хүдэлжэ, бусад нүхэдтөө жэшээ харуулдаг байха юм. Нүхэр Дымпилов энэ зундаа үбһэ хуряалгын оньһожоруулагдамал звено хүтэлбэрилөө. Тэрэ звеногой гэшүүд тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө дүүргээд, мүнөө зелёнко хуряалгада урагшатай һайнаар хүдэлжэ байна.

Һүүлэй хоёр жэлэй турша соо совхозой түрүү 8 хүдэлмэришэн партиин зэргэдэ абтанхай. Тэдэнэй тоодо малшад Александр Жалсараев, Илья Жалсапов, механизаторнууд Николай Ендонов, Александр Цыбиков болон бусад орона. Эдэ нүхэд даабарита ажалаа һайн шанартайгаар дүүргэжэ, КПСС-эй гэшүүнэй нэрэ зэргые дээрэ үргэжэ ябана.

Эндэ партийна суглаанууд саг болзортоо зарлагдажа, шухала асуудалнууд зүбшэгдэнэ гэжэ дээрэ хэлэгдээ һэн. Суглаанай үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ КПСС-эй гэшүүд Б. Ш. Гармаев, Б. Д. Базаров, Д-Д. Ж. Янжапов, Д. Д. Цыденжапов, Ж. У. Цыденов гэгшэд эдэбхитэйгээр хабаададаг байна. Тэдэнэр суглаан дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, ажалай дутагдалнууд тушаа эрид шүүмжэлэл хэдэг, үнэтэ дурадхалнуудые оруулдаг байна. Эдэнэр болон бусад нүхэд партийна даалгабарида харюусалгатайгаар хандажа, саг болзортонь дүүргэхые оролдодог.

Гэхэтэй хамта совхозой парткомой ябуулдаг партийно-эмхидхэлэй, политическэ хүдэлмэри нилээд дутагдалтай байһаар. Партийна суглаан хадаа коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ һургуули болоно. Хэды тиимэ байбашье һаань, ажахын отделениnүүдтэ КПСС-эй Уставаар хараалагдаһан болзортоо партийна суглаанууд болоногүй. Нёдондо болоһон тоосоото суглаанһаа хойшо нэгэдэхи отделенидэ коммунистнуудай суглаан оройдоол 4 дахин, хоёрдохидонь — 6 дахин болоһон байна. Зарим суглаануудынь муу бэлэдхэлтэйгээр зарлагдажа, коммунистнууд табигдаһан асуудалнуудые зүбшэлгэдэ хабааданагүй. Отделениnүүдэй партийна суглаануудай баталан абаһан шиидхэбэринүүдые дүүргэхэ талаар хиналта, шалгалта һулаар табигданхай.

КПСС-эй зарим гэшүүд ямаршье шалтагаангүйгөөр суглаанда ерэнэгүй. Совхозой хоёрдохи отделениин коммунистнууд П. Шагдурова, А. Жалсараев, Г. Шагдуров энэ жэл соо болоһон хэдэн суглаанда байгаагүй. КПСС-эй гэшүүд Д. Тарбаев, Н. Базаров, Л. Дармаев, Б-Ж. Бальжанов, В. Цыремпилов гэгшэд партийна гэшүүнэй түлөөһэ саг соонь түлэдэггүй байха юм.

Партийна ба ажалай ... дүүлигээр эбдэдэг, ... ажалдаа халирхайгаар ... зарим коммунистнууд... партком зохихо хэмжэ... Энэ асуудалаар нэгэ ... дамаар. Залуу коммун... ремпилов хүдөө ажах... дүүргэһэн, механик ... хүн. Совхозой хоёрдо... дэ механигаар аж... даабарита хүдэлмэри... салгагүйгөөр хандаж... отделениин хүтэлб... үгэһэн даабари муу... дэг байха юм. Энэ ... хуряалгада бэлдэлг... хай асуудалаар отделе... мунистнуудай суглаа... үдэр В. Цыремпилов ... ратай ханилаад», сугла... гүй. Удаань парткомой ... да уригдаһан аад, баһ... байха юм. Залуу ... иимэ таарамжагүй яба... партком мүнөө хүрэтэ... хэмжээ абаагүй байһа... сагта архидаһанай... В. Цыремпилов РСФ... ховно Соведэй Президи... оной июниин 19-... ёһоор 30 түхэригэй ... юм.

Совхозой малшад ба ... дэлмэришэдэй дунда ... социалис мүрысөө хү... главна мэргэжэлтэдэй ... һайжаруулжа, хар... дээшэлүүлхэ, ниитэ-... хүдэлмэри үргэн дэлг... ябуулха талаар совхо... на комитет биратай ... гүй, шанга эрилтэ ... байха юм.

Далахайн совхозой ... нуудай ажал хэрэг, д... даһан дутагдалнууд ... хан болоһон суглаан ... хой хөөрэлдөөн болоо. ... үзэмжэдэ табигдаһан ... документнүүдые һэл... парторганизациин ... гэһэн асуудал зүбшэ... коммунистнууд эдэбхи... баадалсажа, үнэтэ д... дые оруулһан байна. ... эмхидхэлэй, политич... мэри улам һайжаруул... нистнуудай үүргэ ба ... дээшэлүүлхэ, парти... ментнүүдые һэлгэлг... һайнаар бэлдэхэ ... хараалһан тогтоол су... баадагшад баталан аба...

Б. ВАН...

Захааминай аймаг...

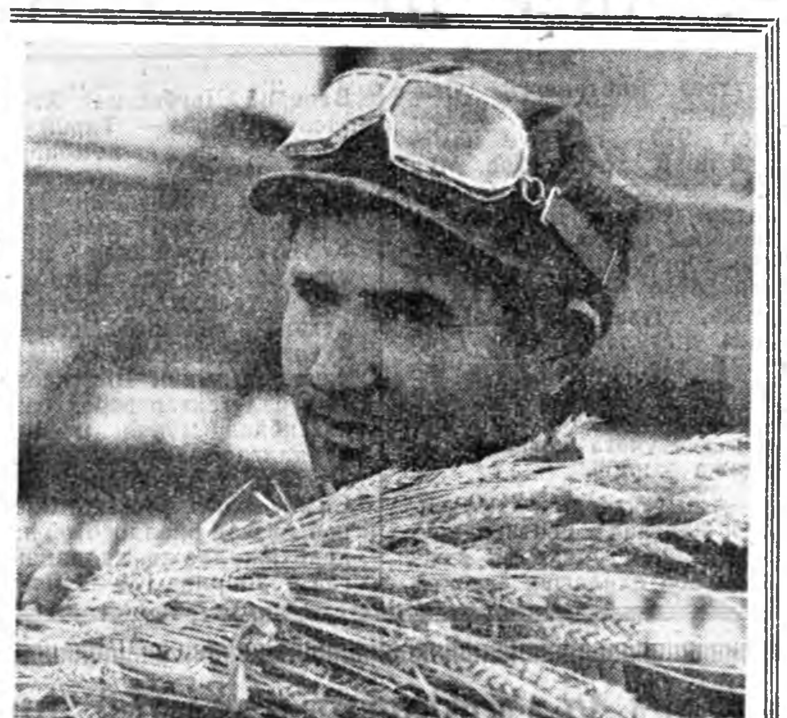

КАЗАХАЙ ССР. Актюбинска областиин Ленинскэ районой «Передовик» колхозой комбайнер Александр Ваншайд (зураг дээрэ) шэнэ ургасын таряа гээлтэ хоролтогүйгөөр, түргэнөөр хуряана. Тэрэ зургаа мянган центнер ороохо сохижо үрдеэд ябана. Түрүү механизатор ажалайнгаа эршые үдэр бүри шангадхана.

ТАСС-ай фотохронико.

ОРОНОЙ ТАРЯАЛАН ДЭЭРЭ

Одессын кукурузашад кукурузын үндэр баян ургаса ургуулха гэһэн үүсхэл гаргаһан байгаа. Оньһожоруулагдаһан 1500 звено ургасын хойноһоо һайнаар харууһалаа, агротехническэ аргануудыень саг соонь, һайн шанартайгаар үнгэргөө. Мүнөө ажалайнгаа дүн гаргаха хаһа ерэбэ гээшэ.

Березовско районой Социалис Ажалай Герой, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Макар Анисимович Посмитнын хүтэлбэрилдэг КПСС-эй XXI съездын нэрэмжэтэ колхоздо һайн ургаса ургуулагдаа. Ороохон болгогдохо кукуруза эндэ 500 гектар талмай газар эзэлнэ. Зарим участогуудайнь гектар бүриһөө 70 центнер хүрэтэр ороохон сохигдоно.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: КПСС-эй XXI съездын нэрэмжэтэ колхоздо кукуруза хуряалга.

ТАСС-ай фотохронико.

Таряашад, энээндэ анхарыт!

ХҮРЬҺЭ УРБУУЛАНГҮЙ ХАХАЛАГДАҺАН ПААР

Намар эртэ хахалагдаһан паар баян ургаса үгэдэг гэжэ элишэлэгдэнхэй. Намарай паарай ашаг үрэ ехэтэй байһаниинь эрдэм наукын ба түрүү дүршэлэй талаһаашье тодорхойлогдонхой.

Зүгөөр манай республикын олохон аймагуудта ган гасуур болодог, намартаа хони адуулха газарай хомороо таряанай узуурта паар тон бага хахалагдана.

Хура бороогоор бага газарай хүрьһэнэй хуурай байхада, олохон мэргэжэлтэд намарай паар хахалхые хоридог. Юуб гэхэдэ, энэ ушарта элдүүрилэгдэһэн намарай паар хабар хахалжа тариһанһаа юугээрээшье булюу байдаггүй. Тэрэ саанаа урбуулагдаһан хуурай хүрьһэн һалхинда үлеэгдэжэ, тооһониинь ехээр хиидэжэ ябашадаг муутай. Үбэлдөө, хабартаа тиимэ поли дээрэ харанхы хара тооһон байдаг шуу. Тиигэжэ республикымнай зүүн урда ба урда талын аймагуудта жэл бүри нилээд ехэ газарай хүрьһэн һалхинда хиидэжэ һалана гээшэ. Мүн Түнхэнэй, Кабанскын, Прибайкалиин, Мухар-Шэбэрэй болон Бэшүүрэй аймагуудта иимэ ушар үзэгдэдэг. Ингэжэ газарай хүрьһэнэй һалхинда абтадагай ямар ехэ хохидолтой байһаниинь бүгэдэндэ мэдээжэ.

Хүрьһэ урбуулангүйгөөр хахалха, таряанай узуур газар дээрэнь үлөөхэ гээшэ таряалангай үрэжэл хамгаалха хэмжээнүүдэй эгээл ашаг үрэ ехэтэй хэрэг болоно гээшэ.

Хойто Кавказай, Баруун Сибириин болон манайшье республикын эрдэмтэдэй шэнжэлһэнэй ёһоор хабарай, намарай паар хахалхадаа хүрьһэ урбуулангүй орхиходо, газар шииг ехэтэй, элдэб үрэжэлтэ бодосуудаар элбэг байдаг гэжэ элишэлэгдээ. Тиигэжэ тэдэнь ургаса дээшэлүүлгэдэ нүлөөлдэг байна бшуу.

М. Ж. Бубеевэй (1971 он) «Пограничный» совхоздо хэһэн туршалгын ёһоор хоёр жэлэй турша хүрьһэ урбуулжа хахалһан, катогоор нягтаруулһан намарай паар дээрэһээ гектарай 11,25 центнер шэниисэ хуряагдаһан байха юм. Зүгөөр хүрьһэ урбуулангүйгөөр КПГ-250 культиватораар элдүүрилһэн намарай паар гектар бүриһөө 13,45 центнер (2,2 центнерээр ехэ), КПП-2,2 культиватораар хахалһанһаа гектарай 13,80 центнер (2,55 центнерээр ехэ) шэниисэ хуряагдаа бшуу. Хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилһэн намарай паарай булюу һайн байһаниинь 1968 ондо Үдын совхоздо харагдаа һэн.

Хүрьһэ урбуулангүйгөөр хахалагдаһан намарай паарай ашаг үрэ ехэтэй байһаниинь Борьёогой совхоздо гэршэлэгдээ. Эндэ хүрьһэ урбуулангүйгөөр элдүүрилэгдэһэн намарай паар дээрэ хабарай сэбэр паарайхиһаа дутуугүй ургаса энэ жэлдэ абтажа байна. Эндэһээ гектарай 11—13 центнер шэниисэ хуряагдана.

Газарта шииг горитой барихын тула хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилһэн намарай паарые араатай катогоор газар хахалжа байхадаа гү, али хожомыньшье даража болохо. Хүрьһые 10—12 сантиметр гүнзэгыгөөр, элһэн газарта 20—22 сантиметр, шабарлиг газарта бүри гүнзэгыгөөр элдүүрилжэ болохо. Пропашной ургамалнуудые тариха газарые КПГ-250 машинаар 20—22 сантиметрһээ гүйхэн бэшээр элдүүрилхэдэ һайн.

Хажуу газарта, һалхи ба уһанай һандаргадаг талмайда хүрьһые адагынь 18—20 сантиметр гүнзэгыгөөр хахалха эрилтэтэй. Юуб гэхэдэ, һайрам болон бороогой уһан эндэ һайнаар шэнгэхэ болоно бшуу.

Намарай паар хүрьһэ урбуулангүйгөөр элдүүрилхэдэ ажалай бүтээсэ ехэ болоно. Хэрбээ хүрьһэ урбуулжа хахалхада ДТ-75 трактораар халаан соо 5—7 гектар элдүүрилдэг байбал, КПГ-250 машинаар 7—9 гектар, КПП-2,2 агрегадаар 17—19 гектар хүрьһэ урбуулангүй элдүүрилжэ болохо байна. Энэмнай техникэ бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглаха арга олгоно бшуу.

Таряанай узуурта хонидые бэлшээхэ гэжэ намарай паар хахалалга гэдэргэ татагдана гэжэ түрүүн хэлэгдээ һэн. Намартаа таряалан дээрэ хонидые бэлшээхэдэ, хүрьһэн үлүүсэ бутаржа, газарай үрэжэлдэ ехэ хохидол ушаруулдаг байна. Юуб гэхэдэ, хони адуулһан газарта хүрьһэн хумхиин тооһон болошоно ха юм. Энэ хүрьһэниинь һалхинда абтажа, газарай үрэжэл жэл бүри муудана ха юм.

А. СТРЕЛКОВ,
Буряадай хүдөө ажахын туршалгын станциин хүрьһэ хамгаалха таһагые даагша, БурАССР-эй габьяата агроном, экономикын эрдэмэй кандидат.

Ж Э. Л Э... ТҮСЭБҺӨ... ГАДУУ...

Прибайкалиин аймаг... к коммунизму» колхо... шадай үүсхэл дэмжэһ... Ильича» колхозой ма... лишад зунай һарануу... һайнаар ажаллажа гар... нэр жэлэй дүүрэтэр 3.0... нер һү гүрэндэ туш... абаһан байгаа.

Мүнөө хэлэһэн үгэдэ... гүрэндэ 3.060 центнер... хан тушааба. Джилинд... лиин фермэ социалис... дэ түрүү һуури эзэл... мын һаалишад Зоя Н... мые даагша), М. ... М. Ф. Непомнящих, ... Чинавлева, Н. Н. ... зунай һаранuудта са... бэгээр абажа, бусад... шалгарһан байха юм. ... зой һаалишад аймаг ... һуури эзэлжэ, КПСС-... мой, аймгүйсэдкомой ... халан, шагналда һа...

Түрүү һуури эзэлһ... сентябриин нэгэнһээ ... хэ жэлэй түсэбөө ... байнхай.

А. П...

Оролдоһоно... а ш а

«Улаан Аха» кол... хим луговодууд... Халзан Раднаеви... нов үбэлдөө үхэр... дэлдэг юм. Хады... хайлажа доошо... үеэр энэ нүхэрна... шэбэй, Сайлаг, ... сабшалангуудые ... Мүнөө жэлдэ Ха... наевич даажа аб... сабшалан дээрээ ... гооной һайн ург... жа абаба. Эндэх... лангай гектар ... 14-15 центнер һай... тай үбһэн сабша... зан Раднаевич үб... бэлэдхэлгын хал... эхилхэдэ, түрүүш... һайнаар ажаллаа... нүхэрнай бухэли... рин тармуурта ху...

Д. ДУ...

Ахын аймаг.

БУЛАД ХУЯГТА, ГАБШАГАЙ ХҮСЭН

Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй бүридэлдэ танкова сэрэгүүд горитойхон һуури эзэлдэг гээшэ. Танкова сэрэгүүдэй начальник, Бронетанкова сэрэгүүдэй маршал А. Х. БАБАДЖАНЯН сэрэгшэдэйнгээ техникэ, үдэр бүриин һуралсал тухай ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэжэ үгэбэ.

— Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ айхабтар ехэ үүргэ дүүргэһэн танкнууд мүнөөшье дайшалхы шанараа гээгээгүй байһаар, — гээд маршал тэмдэглэбэ. — Танкнууд урданайхидаал адли газарай сэрэгүүдэй дайшалхы гол хүсэн байһан занда. Хүсэ ехэтэй буудалга, дабагшагүй бүхэ булад хуягынь, онсо түргэн гүйдэлынь дайшалхы эдэ машинануудай онсо шэнжэ шанар болодог байна.

Мүнөө үеын танкнуудай конструкцида гансахан үнгэрһэн дайнай дүй дүршэл хараада абтаһан бэшэ, харин научно-техническэ хүгжэлтын һүүлэй үеын эрхим түйлалтанууд хэрэглэгдэнхэй. Эдэ танкнууд дайшалхы юрын буу зэбсэгэй һомоһоо хамгаалхаһаа гадна, ракетно-ядерна зэбсэгэй зэбсэгэй хүниие аршалха хэрэгтэ тон шухала үүргэ дүүргэхэ байна. Танкын булад хуяг ядерна зэбсэгэй агаарай сохилто ба нэбтэрэн шэнгэдэг радиациһаа, хоро хорын гэрэлһээ экипажые аршалан хамгаалха аргатай. Ядерна бомбын дэлбэрһэнэй удаа танкистнууд радиоактивна зүйлөөр хорлогдоһон, ехээр һандаргагдаһан бэрхэшээлтэ районуудые дары түргэн гаража гараха шадалтай. Энэ ушар дээрэһээ сэрэгүүд танкнуудаар хангагдана. Эдэ машинанууд дайнай добтолгодо шиидхэхы гол хүсэн болодог дээрэһээ гансахан танкова сэрэгшэдтэ бэшэ, харин мотострелково дивизинүүдтэ үгтэдэг байна.

— Үнгэрһэн дайнай үедэ алдар суута гараһан Т-34 маркын танктай жэшэбэл, мүнөөнэй машинанууд ямар болонхой гээшэб?

— Дайшалхы техникээрээ мүнөөрхон баясаха дүүрэн эрхэтэйбди, — гээд маршал онсо тэмдэглэбэ. — Сууда гараһан тэрэ машинаһаа мүнөө үеын танкнууд хэмжээгүй түргөөр гүйдэг болонхой. Т-34 танкын нэгэ заправкаар 250 километр ябадаг байһан һаа, мүнөөнэй танк бүри холо ошохо аргатай. Тэрэнэй буудаха хүсэн, булад хуягайнь аршалха найдабари эрид дээшэлээ. Техническэ талаар хэгдэһэн хубилалта тушаань хэлэхэ болоо һаа, үлэмжэ һайн талань тон ехэ гээшэ. Мүнөө үеын танкые түхэреэн сүүдхэ соо ашаглажа болохо, һүниин харанхыда үдэрэйхиһоо дутуугүй мэргэнээр буудадаг байна. Гадна гүйдэл дундаа онсо мэргэнээр буудаха аргатай. Зам дээрэнь гол мүрэнэй дайралдаа һаа, уһан доогуур шунгаад гараха шадалтай.

Манай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй танкнууд техническэ арга боломжынгоо талаар дэлхэй дээрэ эрхим һайн гэжэ тоологдоно. Танкова сэрэгүүд социалис Эхэ ороноймнай булад хуягта найдамтай хамгаалхы хүсэн болоо.

— Танкистнууд олон юумэ мэдэхэ, техническэ талаараа һайн бэлэдхэлтэй байха ёһотой гээшэ ааб даа. Тэдэнэй албан ямараар үнгэргэгдэжэ байна гээшэб?

— Танкист хоёр жэл соо сэрэгэй алба хэхэ зуураа, даажа абаһан техникэсээ таһалгаряагүй шудалдаг байха юм. Гэбэшье дайшалхы техникэнь саг үргэлжэ шэнэдхэн хубилгагдана.

Һайн танкист болохо гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ даа. Эрхим танкист болохын тула гансахан танк жолоодолгые шудалха бэшэ, үшөө артиллери, юрын буу зэбсэг, радиотехникэ болон бусад юумэ шудалха хэрэгтэй. Эдэ бүгэдые һайн мэдэхэ болоходоол, даажа абаһан машинынгаа дайшалхы эрилтые гүйсэд хангажа шадаха ха юм.

Экипажай гэшүүдэй дунда уялгань нягта наринаар хубаарилагданхай, гэшүүн бүхэн өөрынгөө хэрэг мэдэдэг, тэрэнэйнгээ түлөө харюусадаг гээшэ. Эрхим һайн экипажнууд олон мэргэжэл шудалдаг, хүн бүхэн нүгөөдэ нүхэрэйнгөө мэргэжэлые гүйсэд шудалхын түлөө оролдоно. Иимэ экипажнууд мүнөө яһала олон. Энэ һайн заншалые сэрэгэй командовани бүхы хэмжээгээр дэмжэжэ, онсо сэгнэлтэ үгэдэг байна.

Танкова сэрэгтэ заатагүй дунда һургуулитай хүбүүд алба хэнэ. Ушар нимэһээ тэдэнэр дайшалхы машина, буу зэбсэг, дайнай добтолгодо танк хэрэглэхэ теори түргөөр шудална. Сэрэгэй албан залуушуулые техникэдэ дуратай болгоно. Уялгата албаяа дүүргээд, гэртээ бусаһан танкистнуудые завод болон колхозууд дуратайгаар угтан абадаг байна. Юуб гэхэдэ, тэдэнэр техникэ һайн шудалһан дээрэһээ мэргэжэл һайнтай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын механизаторнууд болоно бшуу.

Танкнуудаа дайшалхы талаар хэзээдэ бэлэн байлгахын тула экипажнууд ехээр оролдодог, хүсэ хүлһэ гаргадаг гээшэ. Теэд бэе һайнтай залуу хүбүүд энэ бэрхэшээлые хүнгэхэноор дабадаг байха юм. Ямар нэгэ шалтагаанаар танкистнууд ооһэдынгөө дайшалхы машинаһаа таһарбал, хохо бариха юумэеэ олоожо ядадаг гээшэ гээд маршал Бабаджанян тэмдэглэбэ.

— Ямаршье аюулда бэеэ бэлдэнги байха гээшэ баһа нэгэ шухала хэрэг бэзэ? Би нэгэтэ иимэ ушар тухай дуулаһан байнаб. Дайшалхы һуралсалай үедэ нэгэ танк намагта унаа ха, яһала гүнзэгыдэ — аяар арбаад метр. Тэрэ танкын гансаараа гарахагүйнь мэдээжэ ааб даа. Унаһан машиные гаргахын тула аяар дүрбэн час носолдохо хэрэг гараа. Гэбэшье экипажынь айнгүйгөөр, тэсэбэри ехэтэйгээр тулажа гараа гэхэ...

— Танкистнуудай эрэлхэг зоригтой, тэсэбэри ехэтэй байха— түрүүшын ээлжээнэй шухала хэрэг мүн. Танкын экипаж дүрбэн хүнһөө бүридэдэг, подразделени, частиин али нэгэ хубида ажал ябуулгаяа бэелүүлдэгшье һаа, булад хуяг соогоо хаагдан, бэшэнһээ таһардаг гээшэ. Тиимэһээ нугаршагүй зоригтой байха, хамаг хүсэ шадалаа элсүүлэн, дайшалхы зорилгоёо бэелүүлхэ, ямаршье бэрхэшээлэй үедэ айхагүй, һонор, зоригтой байха — эгээл шухала .Энэ ушарта намагта унаһан тэрэ танк бодото жэшээ боложо үгэнэ.

Танкистнуудые сухаришагүй зоригтойгоор, тэсэбэри ехэтэйгээр хүмүүжүүлхэ зуураа, иимэ нэгэ баримта хараада абадаг байнабди. Ямаршье машина хэдышье һайн байгаа һаа, тэрэниие жолоододог, ашагладаг хүнүүдһээ дулдыдадаг байһаниие мартажа болохогүй. Ушар нимэһээ манай командирнууд болон политическэ хүдэлмэрилэгшэд өөрынгөө буу зэбсэгтэ найдабаритай, шадабари мэргэжэлээ ходо дээшэлүүлжэ байхаар, нягта журамтайгаар, заатагүй илалта туйлахаар, ямаршье бэрхэшээлые дабан гарахаар сэрэгшэ бүхэниие хүмүүжүүлнэ. Хамтын хэрэгтэ бэеэ үгэнги байха, сэрэгшэдэй бэеын элүүрые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулагдана. Энхэ элүүр бэетэй хүн элдэб бэрхэшээлые тэсэбэритэйгээр дабадаг. Манай сэрэгшэдэй эдэ бүхы шэнжэ шанар хадаа танкова частынуудай урда табигдаһан дайшалхы зорилгонуудые нягта наринаар дүүргэхэ арга боломжоор хангана. Манай танкистнууд социализмын агууехэ туйлалтануудые хамгаалан бодохоор хэзээдэшье бэлэн.

***

Мүнөө Совет Армиимнай сэрэгшэдэй зунай һуралсалай халуун хаһа түлэг дундаа. Дайшалхы һуралсалайнгаа түсэбүүдые бэелүүлэн, танкистнууд аяншалгада гарана, танкодромууд дээрэ түрүүшын буудалгаар сагаалса тудажа һурана. СССР-эй алдарта 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ абтаһан уялганууд амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байна. Подразделени болон частынууд дайшалхы һуралсалдаа шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлана.

Танкистнуудай үдэр гансахан мүнөө алба хэжэ байһан сэрэгшэдэй һайндэр бэшэ. Энэ үдэр хадаа танкова сэрэгшэдтэ хүсэ ехэтэй дайшалхы техникэ бүтээгшэдэй, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ бронетанкова сэрэгшэдэй зэргэдэ ябажа гараһан совет хүнүүдэй заншалта һайндэр мүн.

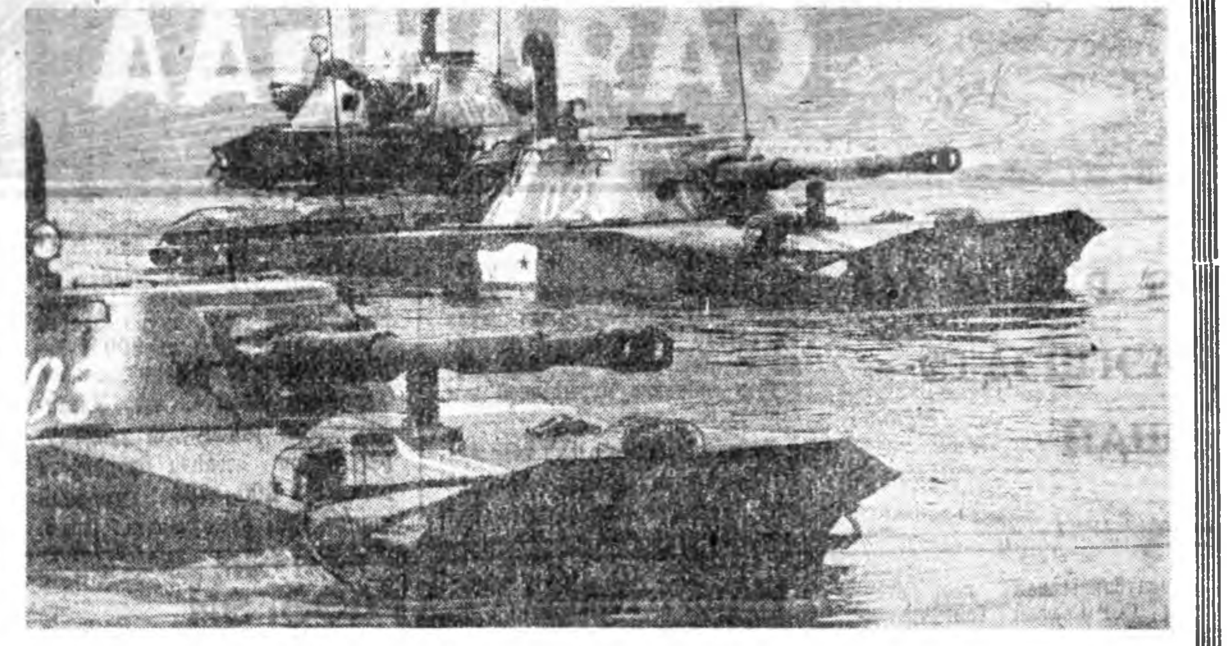

«Юг» гэжэ сэрэгэй һуралсал. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ:** танкнууд далай гатална.

ТАСС-ай фотохронико.

НАЙДАМТАЙ ГАРТА

Үүр хираанаар сэрэгэй һуралсалай газарта аалин намдуу байдал тогтобо. Һүниин добтолгодо «дайсадаа» үй бута сохёод, танкистнууд амархаяа зогсобод. Энэ «байлдаанай» һуралсалай шэглэлтэй байгаашье һаань, танкистнууд эбтэй эетэйгээр «дайлалдажа», эрхим сэгнэлтэ абаһан байна.

Сержант Юрий Луженогой экипаж һүниин добтолгодо хабаадалсаа. Энэ дайшалхы багахан коллектив сэрэгэй дүримые һайнаар шудалһанаа харуулаа. «Байлдаанай» боложо байха үедэ танкистнууд сахилгаан түргөөр добтолжо ороһон, хуягта машинаяа шадамараар жолоодоһон, мэргэнээр буудаһан байха юм. Сэрэгшэдэй шэг шарай эсэһэн хэбэртэй. Эсэншьегүй яахаб даа. Һуралсалай шэглэлтэйшье һаа, «байлдаан» лэ ха юм. Һэргэг хёрхо, эрэлхэг зоригтой байхые эринэ бшуу. Энэ экипаж нугаршагүй зоригтойгоор тэмсэжэ, эбтэй эетэйгээр танкнуудаа «дайсадһаа» далдалан нюужа шадаа.

Һүниндөө болоһон «байлдаанай» дүн согсолходо, танкистнууд урдаа табигдаһан зорилгоёо һайнаар дүүргэһэн байба. Сэрэгшэд Владимир Рябов, Владимир Бизяев, Геннадий Габдурахманов гэгшэд илангаяа шалгараа. Тэдэнэр бултадаа сержант Луженогой экипажда алба хэдэг. Һүниин добтолгын үедэ сэрэгшэд гансал һайн талаһаа бэеэ харуулаа гэжэ офицер Владимир Чибисов хэлээ. Командирайнгаа магтаалай үгэнүүдые хэлэхэдэнь, танкистнуудай шарайда баярай ошоной ялагас гэхэнь мэдэгдээ һэн. Тэдэнэр дайшалхы бэлэдхэлээ һайжаруулха ябадалдаа үшөө нэгэ алхам хэбэ гээшэ.

«Солдадай хани нүхэсэл хуяг дуулгаһаа бэхи юм» гэһэн уряа дүримые танкистнууд сэгнэн хүндэлжэ ябадаг. Сержант Юрий Луженок Эрхүүгэй областиин леспромхозуудай нэгэндэ ажаллажа байхадаа хүдэлмэридэ хүдэржэһэн хүн. Энэнь сэрэгэй албанда ябахадань туһална. Хуягта машина шанга шандааһатай хүдэр хүбүүдтэ дуратай. Дайшалхы машинын командир болоод байхадаа, Юрий нүхэдэйнгөө абари зан һайнаар мэдэхые оролдодог, орёо техникэ шудалхадань тэдэнэртэ туһалдаг.

Элдэб яһатанай хүбүүд экипажда алба хэнэ. Наводчик рядовой Владимир Бизяев Хориин аймагһаа сэрэгэй албанда татагдаһан буряад хүбүүн юм. Жолоошон-механик рядовой Геннадий Габдурахманов —татар, һомологшо рядовой Владимир Гябов — ород. Эхэ орондоо үнэн сэхээр алба хэхэ гэһэн хүсэл эрмэлзэл тэдэнэрые нягтаар холбон нэгэдүүлнэ. Хэн нэгэнэйнгээ хүндэ байдалда ороо һаань, бэе бэедээ туһалха гэһэн һайн һайхан ёһо заншал экипажай гэшүүдэй дунда бии юм.

Рядовой Бизяевые наводчигоор томилходонь, сугтаа алба хэдэг нүхэдынь ехэтэ баясаа һэн. Дайшалхы коллектив хүрэһөөр лэ Владимирта дурлаһан, хүндэлдэг болоһон байна. Сэрэгэй албанда татагдахынгаа урда тээ Владимир Хориин аймагай «Сельхозтехника» нэгэдэлдэ хүдэлдэг һэн. Мэргэнээр буудадаг болохын тулада дайшалхы техникэ һайнаар шудалха хэрэгтэй гэжэ тэрэ ойлгоо.

Владимирай оролдосотой бэрхэ хүбүүн байһые нүхэдынь ойлгоһон юм. Сержант Луженогто энэ зангынь һайшаагдаба. Командирайнгаа захяа заабариие Бизяев һайнаар дүүргэдэг байһан. Һорилго бүхэнэй һүүлээр Владимирай бэлиг шадабари дээшэлжэ, буудаха сагаалса тухайлан олодог, наводкын техникые табан хургандаал мэдэдэг болоһон байха юм.

Нэгэтэ буудалгаар хэшээл үнгэргэхэеэ сэрэгэй һуралсалай газар ошоһон юм. Владимир ехэтэ зүрхэеэ хүдэлһэн, мэгдэһэн байгаа ха. Сержант Луженок энээниие адаглажархиба. Зүрхэеэ даража, нам даруу байха хэрэгтэй гэжэ тэрэ заабарилан хэлэбэ. Командирай зүбшөөл тэрээндэ туһалһан байна. Тэрэ зорилгоёо эрхимээр дүүргэбэ. Тэрэ гэһээр нилээд саг үнгэрөө. Рядовой Бизяев мэргэн буудагша боложо шадаа. Тэрээнһээ гадна һомологшые халан абажа шадаха. Шухала хэрэгтэй болоо һаань, танкые жолоодон ябуулжа шадаха юм. Жолоошоной мэргэжэл энээндэ ехэхэн туһа хүргөө.

Рядовой Бизяев эрхим һайнаар алба хэжэ байһанайнгаа түлөө хэдэ дахин магтаалда хүртэһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ сержант Луженогой экипаж һуралсалайнгаа дүн гаргаха зуураа, социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлхые оролдоно. Энэ хадаа сэрэгшэдэй Эхэ орондоо үгэһэн һайн һайхан бэлэг болохо байна. Хараалһан даабаряа гүйсэд дүүргэхын тулада тэдэнэр үшөөл ехэ юумэ хэхэ уялгатай. Танкистнууд сэрэгшын бэлиг шадабариие оролдосотойгоор шудална, политическэ эрдэм мэдэсээ дээшэлүүлнэ, агууехэ Ленинэй зохёолнуудые шудална. Буряадай хүбүүн Владимир Бизяев тэдэнэрэй дунда ябалсана.

А. НИКОЛАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: сержант Александр Петков сэрэгэнигээ алба дүүргэжэ байха үедөө эрхим мэргэжэлтэ боложо шадаа. Танкист-солдат шэн габьягай гурбан тэмдэгээр шагнагданхай юм.

Н. БЕЛЬСКИИН фото.

ОЛИМПИИН НААДАНАЙ АРБАН ДҮРБЭДЭХИ ҮДЭР...

МЮНХЕН-72

...НХЕН, сентябриин 8. ...С-ай тусхай корр. В. Кукуш-... Ю. Хромов). Олимпиин наа... хабаадалсагшад энэ үдэр ту... уулзалгада хабаадаха эр... охын түлөө өөһэд хоорондоо ... тулалдаатай мүрысөөнүүдые ...бэ. Энэ үдэр Совет оро... фехтовальщигууд Румыниин ...менүүдые 9:4 гэһэн тоотой... шүүжэ, түгэсхэлэй нааданда ...лсаха болобо. Түгэсхэлэй ...да манай спортсменүүд Ита... командые 9:6 гэһэн тоотой... шүүһэн, Венгриин спортсме... ...й алтан медалиин түлөө ту... ...а болоно.

...ли гэдэг парк соо һур... ...ад эртэ үглөөнһөө эхилжэ ...доо мүрысэбэ. Тэндэ эхэ... ...д болон эрэшүүл 50 метрэй ... һур харбаһан байна. Эндэ ...ын спортсменка Ирена ...вска 894 очкотой түрүүл... ...а. Манай спортсменка, дэл... ...мпионка Эмма Гапченко ...отой, хоёрдохи һуури эзэл... ...на. Манай ороной нүгөөдэ ...енкэнүүд — Европын чем... ...Кетеван Лосаберидзе — ...лла Пеунова 860 очкотой ...ой, ана-мана тулалдажа яба... ...эшүүлэй дундаһаа дэлхэйн ...он Джон Уильямс (США) ...очкотойгоор түрүүлжэ гара... ...ай Михаил Пеунов мүнөө... ...9 очкотой болонхой.

...метрэй зайда үнгэргэгдэһэн ...онэй удаа Эмма Гапченко ...эжэ ябаһан Шидловскодоо ...когоор дүтэ болобо. Мүн ... Америкын спортсмендэ ...оор дүтэлбэ. Тиихэдэ Вик... ...дорук дүн хамтадань 1205 ..., долоодохи һуури эзэлжэ юм. Тэрэ дүн хамтадань 8454 очко абажа, дэлхэйн, Олимпиин наадаҥай шэнэ рекордынуудые тогтообо бшуу. Хоёрдохи һуури эзэлһэн СССР-эй командын түлөөлэгшэ Леонид Литвиненко мүнгэн медальда хүртэбэ.

Николай Авилов 100 метрэй зайе 11,0 секунда соо гаталһан, 768 сантиметрэй утые дабаһан, 14,36 метртэ ядро түлхиһэн, 212 сантиметр үндэрые харайһан, 400 метрэй зайе — 48,5, бэрхэшээлнүүдые дабалгатайгаар үнгэргэгдэһэн 110 метрэй зайе 14,31-секунда соо гаталһан, 46,98 метртэ диск шэдэһэн, урга бараад үндэрые харайхадаа, 455 сантиметртэ хүргэһэн, 61,66 метртэ копье шэдэһэн, 1500 метрэй зайе 4.22,8 секунда соо гаталһан байна бшуу. Тиихэдээ эдэнэйнгээ зургаандань өөрынгөө тогтооһон рекордые дабтаһан байха юм.

Эрэшүүлэй дунда утые харайлгаар үнгэргэгдэһэн мүрысөөндэ Америкын Рэнди Уильямс 8 метр 34 сантиметр һүрэжэ эрхимлэбэ. Манай Леонид Барковский —7,98, Валерий Подлужный — 7,91. Олимпиин нааданда үнинһөө хойшо хабаадалсажа ябадаг Игорь Тер-Ованесян 7,77 сантиметр һүрэһэн байна. Эдэнэрэй түрүүшынь хоёр түгэсхэлэй нааданда хабаадалсаха болобо.

КЛАССИЧЕСКА БАРИЛДААН. Ковер дээрэ шанга тулалдаатай мүрысөө үнгэргэдэг эдэнэр гурбадахи уулзалгаяа үнгэргэбэ. Эндэ манай бүхэшүүл Рустем Казаков, Шамиль Хисамутдинов, Джемал Мегрелишвили гэгшэд шүүһэн, Виталий Константинов шүүгдэһэн байна.

* * *

...миин стадион дээрэ эртэ ...ээ хойшо спортын 10 зүй... мүрысэгшэд сугларжа, хоо... түгэсхэлэй мүрысөө үнгэр... ...энэр бэрхэшээлнүүдые да... ...гаар 110 метрэй зайда ... байна. Эндэ эрхимлэжэ ... ГДР-эй хурдан сол... спортсмен Иоахим Кирст ... ябаһаар унашаха... мүрысөөнһөө гараха баатай ... Мүн ФРГ-гэй гурбан ...мен саашадаа бирагүйдэжэ, нааданһаа гараха баатай бо... Манай Николай Авилов зур... ...лөөр мүрысөөнэй удаа тү... ...рида гараба. Эхэнэрнүүдэй бэрхэшээлнүүдые дабалга... ...о үнгэргэгдэһэн урилдаанда спортсменка Аннелизе Эр... ...ига 12,59 секунда соо га... ... чемпионой нэрэ зэргэдэ ...

...рын арбан зүйлөөр мүры... ... дундаһаа эгээн түрүүлэн ... медальда хүртэһэн манай ... түлөөлэгшэ Николай Ави... ...нөө Одессэ хотын студент ...рэ Рим, Токио хотонуудта ...дэһэн Олимпиин наада... ... хабаадалсахадаа, мүнгэн ... хүртэһэн юм. Харин мү... ... тэрэнээ алтаар һэлгэжэ, ... нааданай хүндэлэлэй ... дээрэ табсанда гараба ха

Обершляйсхайм канал дээрэ байдарка, каноэ онгосонуудаар урилдагшадай дунда түгэсхэлэй наадан үнгэргэгдөө. Үдэрэй 16 часта манай Валентин Манкин Олимпиин чемпион боложо, командынгаа гэшүүдые баясуулба. Тэрэ «Темпест» классай яхта онгосоор урилдахадаа, түрүү һуури эзэлжэ, алтан медальда хүртэбэ. Тиин Совет ороной командада 32-дохи алта асарба ха юм. Мүнөө 34 наһатай Валентин Манкин Севастополь шадар уһан сэрэгэй флодто алба хэнэ. 1968 ондо үнгэргэгдэһэн Олимпиин нааданда «Финн» классай яхта онгосоор урилдахадаа, Валентин Манкин алтан медальтай нютагаа бусажа ерээ һааб даа. Харин мүнөө далбагатай онгосоор урилдахадаа, хоёрдохиёо Олимпиин нааданай чемпион боложо, совет спортсменүүдэй түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээбэ гээшэ.

ФУТБОЛ. СССР-эй суглуулагдамал командын футболистнууд өөрынгөө бүлэгэй хахад финальна һүүлшын уулзалгада Даниин футболистнуудые 4:0 гэһэн тоотойгоор шүүжэ, бронзо медалиин түлөө саашадаа мүрысэхэ болоо. Манай футболистнууд удаадахи наадандаа ФРГ, ГДР-эй командануудай хоорондо мүнөөдэр үнгэргэгдэхэ уулзалгада шүүжэ гараһан командатай наадаха байна. Өөрынгөө бүлэгтэ түрүү һуури эзэлһэн Польшын команда алтан медалиин түлөө Венгриин футболистнуудтай наадаха болоно.

ВОЛЕЙБОЛ. Эндэ Чехословакиин команда Бразилиин спортсменүүдые 3:0 тоотойгоор шүүгээшье һаа, мүрысөөнэй таблицада табадахи һуури эзэлбэ. Мүн Румыниин спортсменүүд Урда-Корейн командые иимэ тоотойгоор шүүхэдээ, долоодохи һуурида гараа. Мүнөөдэр үдэшэлэн СССР — ГДР, Болгари—Японой команданууд хоорондоо хахад финальна уулзалга үнгэргэхэ юм.

ХИЛЫН ГААНАҺАА

ЖЕНЕВЭ

ЗЭБСЭГҮҮДЫЕ ХУРЯАЛГЫН КОМИТЕДЭЙ ЭЭЛЖЭЭТЭ СЕССИ ДҮҮРЭБЭ

ТАСС

Зэбсэгүүдые хуряалгын комитедэй ээлжээтэ сесси сентябриин 7-до Женевэдэ дүүрэбэ. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые хуряалгын шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсээд, энээндэ хабаатай зарим асуудалнуудые шиидхэхэ зам, арга онол тухай дурадхалнууд оруулагдаһан байна.

Химическэ хэрэгсэлнүүдые хорихо тухай асуудал сесси дээрэ үргэнөөр зүбшэгдөө.

Ядерна зэбсэг туршалгануудые хорихо тухай асуудал сесси зүбшэн хэлсэбэ. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые гаргалга хорихо Бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай асуудалда сесси ехэ анхарал хандуулаа. Зэбсэг хэрэгсэлнүүдые бүтээн гаргалга хорихо комитедтэ хабаадагшадай олонхинь Советскэ Союзай гаргаһан үүсхэлые дэмжэбэ. Энэ жэлдэ комитедэй хэһэн хүдэлмэри тухай ООН-ой Генеральна Ассамблейн ээлжээтэ сессиин элидхэлэй проектые комитедэй гэшүүд һайшаагаа.

КАИР

АСУАНАЙ ХААЛТЫН АШААР

ТАСС

Советскэ Союзай экономическа, техническэ туһаламжаар баригдаһан Асуандахи үндэр хаалта Египедые ган гасуурһаа аршалан хамгаална гэжэ уһалууриин министр Азиз Юсеф Саад «Аль-Ахрам» газетэдэ интервью үгэхэдөө мэдүүлбэ. Һүүлэй 70 жэлэй турша соо түрүүшынхеэ Нил мүрэнэй уһанай ехээр татаашье һаань, Асуанай сөөрэмдэхи уһаар ундалуулан, хүдөө ажахын баян ургаса абтаа гэжэ тэрэ тэмдэглэнэ.

«Ороной үргэн дэбисхэр дээрэхи сабшалан, тарялангуудые Асуанай үндэр хаалта уһалһан байна, — гэжэ Египедэй министр тэмдэглээ. — Газар ажал эрхилдэг нэгэшье хүн уһаар дутаагүй, хэрбээ иимэ хаалтын үгы һаань, ямар гарза хохидолой ушарха байһаниинь мэдэгдэнэгүй».

НЬЮ-ЙОРК

ДАЙ БОЛЮУЛХА ЭРИЛТЭ ХЭНЭ

ТАСС

Вьетнамда американ эзэрхэг түримхэйшүүлэй үйлэдэжэ байһан хархис ябуулгануудые дары болюулха эрилтэ США-гай электро- ба радиопромышленностиин хүдэлмэришэдэй бэеэ дааһан нэгэдэмэл профсоюз табиба.

Зүүн-Урда Азида боложо байһан дайнда США горитой мүнгэ зөөри гаргашалжа, олон хүнүүдээ алдажа байгаа сагта американ арадые үгырүүлжэ байһан асуудал шиидхэгдэхэгүй гээд профсоюзай съездэ гүйсэдхэхэ комитедэйнь бэлдэһэн тоосоото элидхэл дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

ЗАГРЕБ

Уласхоорондын ярмаг нээгдээ

ТАСС

Загребтахи уласхоорондын заншалта ярмагые СФРЮ-гэй президент, СКЮ-гэй түрүүлэгшэ Иосип Броз Тито нээбэ. Югославиин 1300, мүн 58 ороной 5 мянган предприятиин эдлэл хэрэгсэлнүүд эндэ табигдаһан байна.

И. Броз Тито Совет павильондо орожо, СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан экспозицитай танилсаа.

ДЕЛИ

Харилсаагаа һайжаруулхын тула

ТАСС

Инди ба Пакистанай хоорондохи харилсаа һайжаруулхын, Симлэдэ баталагдаһан хэлсээе бэелүүлхын тула 1971 оной декабрьдахи хёморооной үеэр плендэ абтаһан сэрэгэй үбшэн, шархатаһан 299 алба хаагшые Инди Пакистанда бусааба гэжэ Индиин правительствын тусхай түлөөлэгшэ Делидэ мэдүүлбэ.

БЕРЛИН

ГДР-эй МИД-эй мэдээсэл

ТАСС

Хөөрэлдөөнүүд боложо, ГДР ба Финляндиин Республикын хоорондохи харилсаануудые гуримшуулха тухай договорто хоёр ороной хоорондо дипломатическа харилсаануудые тогтоохо тухай ГДР-эй правительствын, Финляндиин правительствын хэһэн хэлсээндэ гар табигдаа гэжэ ГДР-эй МИД-эй эндэ тунхаглагдаһан мэдээсэл дотор хэлэгдэнэ.

ДАР-ЭС-САЛАМ. (ТАСС). Зүүн ба Түбэй Африкын гүрэнүүдые толгойлогшонорой жэл бүри зарлагдадаг зүблөөн сентябриин 7-до Танзаниин ниислэл котодо нээгдэбэ. Эфиопиин император Хайле Селассие 1, Замбиин президент Кеннет Каунда, Бурундиин премьер-министр Альбен Ниамойа гэгшэд, энэ зүблөөе журналистнуудай нэрлэһэнэй ёһоор, «хүршэ ханинарай уулзалгада» хабаадалсахаяа эндэ ерээ. Сомалиин Верховно революционно Советдэй президент Мохамед Сиад Барре, Конгын Арадай Республикын президент Мариан Нгуаби, Экваториальна Гвинейн президент Масиас Нгуэма, Руандын президент Грегуар Кайибанда болон Африкын бусад гүрэнүүдэй ажал ябуулагшад ерэхээр хүлеэгдэнэ.

БЕЙРУТ. (ТАСС). Сентябриин 6-да Израилиин «Скайхок» тухэлэй дүрбэн самолёт Урда Ливанай хүн зоноор олон һууриин тосхонууд — Хаббария, Хасбайя, Марджаюн, Аркуба районуу дээгүүр 20 минутын турша соо ниидээ.

Үдэһөө хойшо Израилиин самолёдууд Ливанай агаарай хилэ дабажа ниидэһэн байна.

Нютагай газетэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Израиль сэрэгүүдээ Ливанай хилэдэ дүтэхэнэ татанхай.

ДАКАР. (ТАСС). Гвинейн (БИСАУ) патриодуул Португалиин колонизаторнуудта шанга харюу сохилто хэжэ үргэлжэлһөөр. Байгша оной июнь—июль һарануудта дайсанай ехэ бэхилэлтэнүүдтэ 118 добтолго хэгдэһэн байна гэжэ Гвинейн ба Ногоон-Хушуун гэдэг аралнуудай бэеэ дааһан байдалай түлөө тэмсэдэг африкан партиин коммюнике дотор хэлэгдэнэ.

ЛОНДОН

Сэрэгүүдээ гаргаха тухай шиидхэбэри

ТАСС

Декабрьһаа эхилэн, хахад жэлэй турша соо Урда Корей 38 мянган хүнһөө бүридэһэн бүхы сэрэгүүдээ Урда Вьетнамһаа гаргаха гэжэ Урда Корейн гадаадын хэрэгүүдэй министр Ким Ен Сик Сеулда мэдүүлээ гээд Рейтер агентство тэмдэглэнэ. Энэнь эсэсэй шиидхэбэри болоно гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ТОБШО мэдээсэлнүүд

МОНТЕВИДЕО. (ТАСС). Уругвайн Коммунис партиин (КПУ) Центральна Комитедэй заседани эндэ болобо. КПУ-гай ЦК-гай нэгэдэхи секретарь Родней Арисменди орон доторхи политическэ байдал тухай заседани дээрэ үгэ хэлээ. Уругвайдахи байдал хүндэ хүшэр, тогтууригүй байна, гэбэшье һүүлэй үедэ эрхэнүүдэйнгээ түлөө уругвай арадай тэмсэхэ таатай байдал тохёолдонхой гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Буффало-Крик мүрэн дээрэ болоһон аюул усалай түлөө «Буффало майнинг компани» гэдэг корпораци, уурхайнуудай правительственна управлени харюусаха ёһотой гэжэ Баруун Виргиниин штадта болоһон аюул усалай шалтагаануудые шэнжэлһэн тусхай комисси тобшолол хээ.

Энэ голдохи шахтёрнуудай һууриндa ажаһуугшадта компаниин эзэд анхаралаа табидаггүй байгаа гээд комиссиин элидхэл дотор хэлэгдэнэ. «Буффало майнинг компани» хаалта хэһэн байгаа. Энэ жэлэй февраль һарада бороогой ехээр ороһонһоо уламжалан, хаалтань хамхаран унаһан юм. Шулуу шохойтой, ехэ хүсэтэй уһан хаалтые делбэ түрижэ гарахадаа, горнягуудай тосхониие үгы хэжэрхёо. Инженернэ ёһо дүримүүдые бүдүүлигээр эбдэжэ хаалта баригдаһан байгаа гэжэ мүрдэлгэ харуулба.

САЯАНҺАА ВИТИМ ХҮРЭТЭР

ЭРХИМ-ЛЭГШЭДТЭ—ШАН

1972 оной хоёрдохи кварталда гүрэнэй страховани эмхидхэлгэ улам һайжаруулхын тула Улаан-Үдэ хотын болон республикын аймагуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба.

Байгша оной хоёрдохи кварталда страховани һайнаар эмхидхэһэн аймагууд республикын Министрнүүдэй Совет, облпрофсоведэй мүнгэн шанда хүртэбэ. Мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн Хурамхаанай аймагта 300 түхэригэй, хоёрдохи һуури эзэлһэн Хэжэнгын аймагта, мүн Улаан-Үдэ хотын районуудай дунда түрүү һуури эзэлһэн Октябрьска райондо 200—200 түхэригэй мүнгэн шан барюулагдаха болоо.

ҺАЙН БАРАА—ХҮДӨӨГЭЙ АЖАЛШАДТА

Республикымнай кооперативнууд ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй алдарта ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө эрмэлзэн ажаллана. Хүдөөгэй ажалшадые эрхим эд бараагаар хангаха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна. Таряашад, малшадта бараа худалдаха һара бүриингөө түсэбые тэдэнэр хододоо үлүүлэн дүүргэнэ. 17 миллион 318 мянган түхэригэй эдеэ хоолой зүйлнүүд, эд бараан хүдөөгэй хүн зондо август һарада худалдагдаа гэхэ гү, али түсэбтэ даабари 100 мянган түхэригөөр үлүүлэн дүүргэгдэбэ.

Кабанскын эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлжэ, түсэбөө 50 мянган түхэригөөр үлүүлээ. Мүн Бэшүүрэй, Хэжэнгын, Хурамхаанай райпотребсоюзуудай кооперативнууд августынгаа даабарие нилээд үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүнөө үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэдэ, таряа хуряалгада ажалладаг хүнүүдые эд бараагаар хангахын тулада нүүдэл наймаан эмхидхэгдээ. Зуу гаран автолавка үдэр бүхэн хээрын стануудаар ябана. Тэдэнэр таряашадта, малшадта шухала хэрэгтэй эд бараа худалдахаһаа гадна, худалдан абагшадай захилнуудые дүүргэхэ гэжэ оролдоно.

Д. КОЛМАКОВ.

МАГТААЛДА ХҮРТЭҺЭН КОЛЛЕКТИВ

Дээдэ-Онгостойн санаторидо баярта мэдээсэл дуулдаба. Ажал хүдэлмэридөө эрхим дүн туйлаһанайнгаа, санаторно-курортно эмхи зургаануудай нийтын харалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнгаа түлөө тус коллектив РСФСР-эй элүүрые хамгаалгын министерствын болон медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаа. Тус санаторийн главна врач Г. А. Мархаев, врач Д. Х. Демин гэгшэд мүн лэ Хүндэлэлэй грамотануудта хүртэһэн байна.

Дээдэ-Онгостойдо оршодог санатори һүүлэй жэлнүүдтэ түргөөр хүгжэһэн байна. Илангаяа сэгээгээр үбшэнтэнийе эмшэлэлгэ һайжараа. Мүнөө 280 хүн нэгэ доро эндэ байжа, бэеэ эмшэлүүлхэ, амарха аргатай болоо. Шэнэ үеын түхеэрэлгэнүүдээр хангагдаһан лабораторинуудта фтизиатрическа, физиотерапевтическэ кабинедүүд бии юм.

Тус санаторийн главна врач Григорий Андрианович Мархаев түрүүтэй фтизиаторнуудай эбтэй эетэй коллектив ажаллана. Григорий Андрианович хорёод жэлэй туршада Дээдэ-Онгостойн эмнэлгын газарые хүтэлбэрилнэ. Энэ хугасаа соогоо тэрэ бэлигтэй мэргэжэлтэ байхаһаа гадна, шадамар бэрхэ эмхидхэлшэ байһанаа харуулаа.

Главна врач жэшээтэ һайн жаяг журам санаторидоо байгуулжа шадаа. Эндэ үдэрэй гурим тон нарииваар сахигдадаг байна. Энэ гуримые нягтаар бэелүүлгэ үбшэнтэнийе эмшэлхэ гол арга болохо гэжэ санаторийн медигүүд мэдэдэг. Тиимэһээ үдэрэй гурим сахилга нангин уялгамнай гэжэ тэдэнэр ойлгодог.

Кузбассһаа гү, али Шэтын областьһоо ерэһэн үбшэнтэн эндэхи гуримые магтан дурсана.

И. ТУГУТОВ.

АЖАЛААР ОЛДОҺОН ПУТЕВКО

—Ажал—жаргал гэжэ хүнүүдэй хөөрэлдэхые дуулаһан лэ байхат. 10-дахи классайтнай һурагшад энэ зундаа эрхимээр ажаллаһан ашаяа харюулба, — гээд Анаагай совхозһоо Хориин дунда һургуулида дуулгаба.

Иимэ мэдээсэл дуулаһан эдиршүүл урмашан баясаа бэлэй. Теэд баясаншьегүй яахаб! Бүхэли үбэлдөө ном дээрэ һуужа эсэһэншье һаа, зунайнгаа амаралтада гараһаар түрэл совхоздоо туһалха гэжэ тэдэнэр шиидэһэн юм. Нигэжэ эдир һурагшад хонин хайшалалга, үбһэ тэжээл бэлэдхэлгэ дээрэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, аха нүхэдэйнгөө һайшаал магтаалда хүртэһэн байгаа.

Комсомолой эхин организациин зууршалгаар Анаагай совхоз аяншалгын «Байкальский прибой» гэжэ баазада ошожо амарха түлөөһэгүй путевкоор эдиршүүлые шагнаа. Тиимэһээ Хориин дунда һургуулиин 42 һурагша таатай зохидоор амараад бусажа ерэбэ. Эдиршүүл тэндэ амаржа байхадаа, Байгал далай соогуур аяншалһан, Бабушкин хото баржаар ерэһэн байха юм.

Зундаа эрхимээр ажаллаһан һурагшад Галсанова Дулмажап, Гармаева Долгор, Хайбжапова Лида, аха дүү Доржо, Дондок Бадмаевтан болон бусад олон эдиршүүл ажалаарнай олдоһон путевко гэжэ урмашан хөөрэлдэнэ, ерэхэ жэлдэ совхоздоо үшөө ехэ туһаламжа үзүүлхэбди гэжэ мэдүүлнэд.

Ж. БАДМАЕВ.

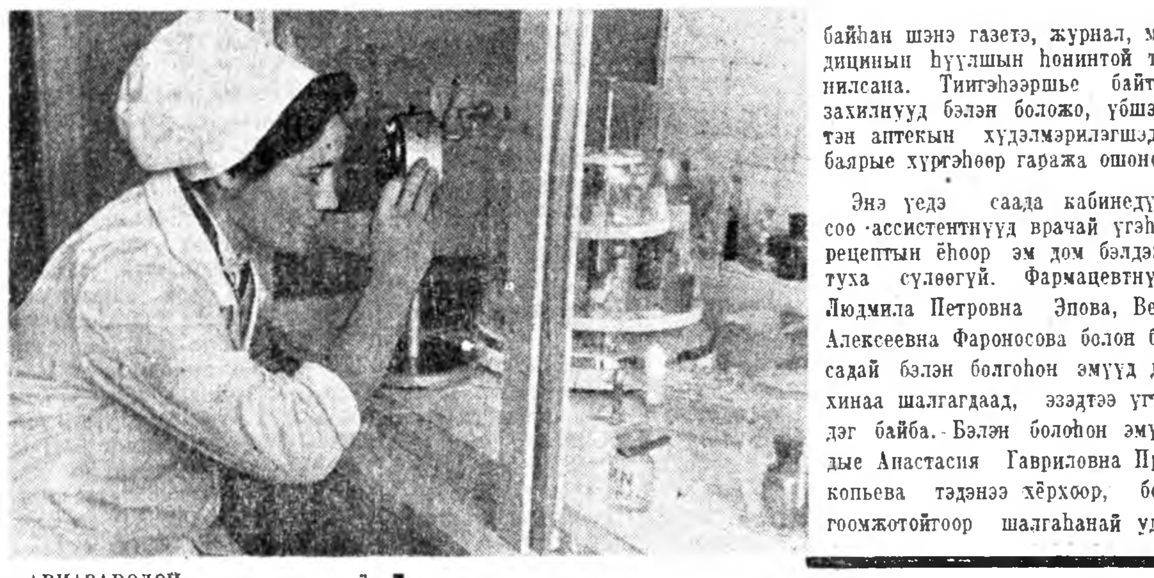

ЮРЫН МЭРГЭЖЭЛТЭД

АВИАЗАВОДОЙ хүдэлмэришэнэй тосхоной 9-дэхи аптекэ республикын аптекоуправлени соо эрхим коллектив гэжэ тоологдодог болоһоор үнинэй юм. Тус коллектив гансашье түсэб даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ ябадагаараа бэшэ, тосхонойнгоо ажалшадые хангаха талаар һайн амжалта туйлажа, баяр баясхаланда хүртэжэ ябадаг байна.

Үглөөнэй 8 час. Тосхоной үбшэн зон ерэжэ, врачай бэшэһэн саарһаар эм домоо абана. Тусхай рецептээр эмүүдые табидаг Мария Павловна Лаврова үбшэн зоной, илангаяа үбгэд, хүгшэдэй аптекэдэ орожо ерэхэдэнь, илдам зохидоор угтажа, тэдэнэртэ хэрэгтэй эмүүдые түргэн үгэхые оролдодог хүдэлмэрилэгшэ юм.

Мария Павловна тус аптекэдэ хүдэлжэ эхилһээр 32 жэл болобо. Дүршэл баянтай болоһон нүхэр Лаврова үнгэрһэн энэ үе соо хэды олон үбшэн зондо шухала хэрэгтэй эмүүдые саг соонь бэлдэжэ үгөө гэжэ һананат? Тоолохо болоо һаа, олон болоһон лэ байха. Арад зоной зүгһөө баяр баясхаланда хүртэжэ ябадаг Мария Павловна «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар, «Элүүрые хамгаалгын отличник» гэһэн значегоор шагнагданхай.

— Би үшөө врачта орожо үрдеэгүйб. Толгоймни үбдэнэ, туһалжашье һаань, нэгэ хэдэн таблеткэ үгыт, — гэжэ газааһаа орожо ерэһэн эхэнэр бэлэн эмүүдые наймаалдаг Анна Никитична Исаевада хандана.

— Хари, ямар таблеткэ, үгэхэ гээшэбиб. Энэ цитрамон абыт даа. Заатагүй врачта ошохо хэрэгтэй. Ханяахаяа һанаа гээшэ гүт? — гээд Анна Никитична дурадхана.

Эм абахаар рецептээ үгэһэн үбшэнтэн уужам һаруул зал соо сугларанхай, стол дээрэ табяатай байһан шэнэ газетэ, журнал, медицинын һүүлшын һонинтой танилсана. Тиигэһээршье байтар захилнууд бэлэн болоно, үбшэнтэн аптекын хүдэлмэрилэгшэдтэ баярые хүргэһөөр гаража ошонод.

Энэ үедэ саада кабинедүүд соо ассистентнүүд врачай үгэһэн рецептын ёһоор эм дом бэлдэжэ туха сүлөөгүй. Фармацевтнүүд Людмила Петровна Эпова, Вера Алексеевна Фароносова болон бусадай бэлэн болгоһон эмүүд дахинаа шалгагдаад, эзэдтээ үгтэдэг байба. Бэлэн болоһон эмүүдые Анастасия Гавриловна Прокопьева тэдэнээ хёрхоор, болгоомжотойгоор шалгаһанай удаа саашань дамжуулна. Аптека[...] даагша Анна Кузьминична Ку[...]батова, тэрэнэй орлогшо Вален[...]на Алексеевна Жукова гэгш[...] захилай олоор абтахада, өө[...] ерэжэ туһалалсадаг, хамһал[...] юм. Манай республикада ажал[...]хаар Ленинградһаа эльгээгд[...] А. К. Курбатова хэдэн жэлэй ту[...]шада эндэ аптекые даагша[...] ажаллахадаа, шадамар бэрхэ х[...] тэлбэрилэгшэ байһанаа харуу[...]жа, коллективэйнгээ дунда х[...]дэтэй болоһон байна.

Юрын мэргэжэлтэй, сагаан [...]лаадтай эхэнэрнүүд үбшэ[...] зондо нигэжэ туһаламжа үз[...]жэ байдаг, урагшаа һанаатай [...]дэлмэришэд юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: аптекын эр[...] хүдэлмэрилэгшэд А. Г. Проко[...]ва, М. П. Лаврова гэгшэд а[...]даа.

А. ШУЛУНОВОЙ фототекст.

Сэсэгүүдэй конкурс

Бэшүүр тосхондо сэсэг ургуулагшадай конкурс үнгэргэгдэбэ. Аймагай олохон һургуулинуудай коллектив, сэсэгтэ дуратай хүнүүд энэ мүрысөөндэ хабаадалсаа. Ажабайдалые шэмэглэн гоёодог, һайн һайхан юумые хүндэлжэ ябахаар хүмүүжүүлдэг баглаа сэсэгүүдтэ дуратайшуул Бэшүүрэй аймагта олон юм байна гэжэ энэ конкурс гэршэлжэ үгэбэ.

Гоё һайхан сэсэгүүдэй үнгэ ниилүүлэн, аржытар бэшэһэн «СССР-эй байгуулагдаһаар 50 жэлэй ой» гэһэн үгэнүүд эндэ ерэгшэдэй дура татана. Бэшүүрэй дунда һургуули энээниие олоной үзэмжэдэ табижа, нэгэдэхи һуури эзэлбэ. Заводской найман жэлэй һургуулиин коллектив мүн лэ бэлиг шадабарияа харуулхые оролдоо. Тэдэнэр балта хадуурай түхэлөөр баглаа сэсэгүүдээ табижа, олоной магтаалда хүртөө. Нигэжэ энэ һургуули хоёрдохи һуурида гараһан байна. Хэрээтын дунда һургуулиинхид гурбадахи һуури эзэлбэ.

Сэсэгтэ дуратай хүнүүдэй дундаһаа А. С. Андаронов түрүү һуурида гараа.

Эрхимлэһэн коллективүүдтэ, тус тус хүнүүдтэ Хүндэлэлэй грамота үнэтэ бэлэгүүдтэйгээр барюулагдаба.

В. БОРИСОВ.

ҮНЭТЭ БЭЛЭГҮҮДЭЭР УРМАШУУЛАГДАБА

Түнхэнэй аймгүйсэдкомой комисси аймагай һургуулинуудай һуралсалай шэнэ жэлые хэр бэлэдхэлтэй эхилһые һаяшаг шалгажа үзөө. 1972—1973 онуудай һуралсалай жэлдэ түгэс бэлэдхэлтэйгээр һурагшадые угтан абаһан һургуулинууд шалгарһан байна.

Горхоной дунда һургуули (директорынь Д. Д. Халангуева), Аһалигай найман жэлэй һургуули (директорынь А. Г. Демина) бүхы классуудые болон багшанарай ажаһууха байра эрхим шанартайгаар заһабарилжа дүүргээ. Тиихэдэ түлеэ залһа гүйсэд бэлэдхэһэн байна. Тэрээнһээ гадна, һурагшадта харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүд, плакадууд һайнаар түхеэрэглэжэ, бэлэн болонхой.

Эдэ бүтэдые хараада абаһан комисси эдэ һургуулинуудые «Украина» гэжэ киноаппарадүүдаар шагнаха гэжэ шиидхэһэн байна.

Зал соо хирэ хирэ болоод лэ альга ташалган ташархай буушана. Хэрэнэй соёлой байшанда сугларһан багшанар үндэр шанда хүртэһэн нүхэдөө амаршалан, нигэжэ үнэн сэдьхэлэйнгээ баяр мэдүүлнэ гээшэ. Эндэ республикын Гэгээрэлэй министерствын Хүндэлэлэй грамота болон «Арадай гэгээрэлэй отличник» гэһэн значогууд аймагай олохон багшанарта барюулагдаа.

Б. БИРБАЕВ.

ХАНИНАРТАА ТУҺАЛНА

«Коммунис ажалай предприяти» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн Улаан-Үдын нефтебаза МНР-эй Сүхэ-Баатар хотын машинануудые түлишөөр хангадаг станцитай аха дүүгэй хани барисаатайгаар ажаллана. Хүршэ орон уудай предприятинуудай бэе бэедээ айлшалалсадаг болоһоор хоёрдохи жэлынь ябажа байна. Ажалайнгаа баян дүй дүршэл андалдажа байха гэһэн һайн һайхан хүсэл эрмэлзэлынь мүнөө ёһо заншал болонхой.

Манай нефтебаза эрхим мэргэжэлтэдээр яһала олон юм. Нёдондо жэлдэ «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор шагнагдаһан Леонид Александрович Виноградов тэдэнэрэй нэгэн болоно. Монголой Арадай Республикын Сэлэнгын аймагай хүтэлбэрилэгшэдэй уряалаар түрүү инженер аха дүүгэй туһаламжа үзүүлхэ зорилготойгоор тиишэ мордоһон байна.

Л. А. Виноградов машинануудые түлишөөр хангадаг станцида шэнэ түхэлэй түхеэрэлгэ тодхоходонь монгол ханинартаа туһалха юм. Бензинэй болон тоһоной шэнэ түхэлэй колонконуудые хайшан гэжэ ашаглаха тухай тэдэнэртэ хөөрэжэ, ойлгуулжа үгэхэ байна.

Инженер Л. А. Виноградов Монголдо 15—20 хоногой туршада ажаллаха.

М. СУТУРИН,
Улаан-Үдын нефтебазын главна бухгалтер.

һонирхолтой үдэшэ үнгэргэгдөө

Республикын 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан тусхай үдэшэ Никольскын соёлой байшанда һаяхан үнгэргэгдэбэ. Тэрэнь «Түрэл нютагни — Буряад орон» гэһэн темэдэ зорюулагдаа. Гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн фойе, харалгын зал, сценэ дээрэ Буряад ороной карта, Улаан-Үдэ городой шэнэ шэнэ барилганууд, гудамжа, талмайнууд, Байгал далай зураатай. Баһа республикын мэдээжэ уран зохёолшодой номууд таһаг дээгүүр табяатай. Тэндэ хүн зон дүүрэн. Дуратай номуудаа хүнүүд библиотекарьһаа бэшүүлжэ абанад. «Буряад орон СССР-эй аха дүү арадуудай нэгэ бүлэдэ коммунизм тээшэ дабшана» гэһэн плакат эндэ харанабди.

Никольскын дунда һургуулиин багша П. А. Иванова «Буряад ороной хуушанай ба мүнөөнэй байдал» гэһэн лекци уншахадаа, тосхонойнгоо ажабайдалһаа һонин баримтануудые олоор хэрэглээ. Лекторэй хөөрөө эндэ сугларагшад ехэтэ һонирхон шагнаа, олон асуудалнуудые табяа. Лекциин һүүлээр соёлой хүдэлмэрилэгшэд, һурагшад һонирхолтой концерт харуулаа. Концертынь программада Буряад орон, Байгал далай, Улаан-Үдэ тухай дуунууд, Галуута-Нуур, Саян үндэр уулаяа магтаһан шүлэгүүд оролсоо.

Б. ЖАМБАЛОВ.
Мухар-Шэбэр.

Үглөөнэй хоол... **Д. ДУГАРОВАЙ фотоэтюд.**

НАЙДАНОВА ТҮРҮҮЛНЭ

Норжима Найданова арба гаран жэлэй туршада Ульдэргэ тосхондо ахалагша киномеханигаар хүдэлнэ. Тэрэ дуратай мэргэжэлээ гүнзэгыгөөр шудалжа, һайнаар дүршэһэн байна.

Норжима хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ, абаһан уялгаяа хододоо үлүүлэн дүргээд лэ байдаг хүн. Энэ жэлэй найман һарын даабарие түрүү механик болзорһоо урид дүүргэжэ, аймагайнгаа киносетиин хүдэлмэрилэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ ябана. Норжима Найданова хараалагдаһан түсэбөө 142 процент дүүргээ.

Поперечнэ, Гүүндэ, Можайка, Романовка тосхонуудта ажалладаг киномеханигууд А. Кабакова, В. Балданов, А. Будаев гэгшэд түрүү механигһаа гээгдэхэгүйе оролдоно.

В. БАЙБОРОДИН.

РЕСПУБЛИКЫН ЭКРАНУУДТА...

Республикын колхоз, совхозууд болон Улаан-Үдэ хотын кинотеатр, соёлой ордон, клубүүдтэ сентябрь һарада харуулагдаха шэнэ кинофильмнүүд абтаба. Тэдэнэй дунда ССР Союзай байгуулагдаһаар 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан уран һайханай фильмүүд олон.

Сентябрь һарада харуулагдаха фильмүүдэй дунда Узбегэй, Казахай ССР-нүүдэй кинематографиин үнгэрһэн энэ үе соо хүгжэһэн тухай харуулһан һонирхолтой фильмүүд бии.

Һүүлэй жэлнүүдтэ Узбегэй ССР-эй кинематографаар «Алишер Навои», «Возвращайся с солнцем», «Всадники революции», «Генерал Рахимов», «Гибель черного консула», «Драма любви», «Интеграл», «Красные пески», «Минувшие дни», «Он был не один», «Порыв», «Под палящим солнцем», «Поэма двух сердец», «По путевке Ленина», «Чрезвычайный комиссар», «Яблони 41 года» гэһэн уран һайханай фильмүүд табигдаа. Эдэ фильмүүд манай республикын ажалшадта харуулагдахаар абтаба.

«Амангельда». Энэ уран һайханай фильмээр Казахай национальна искусство түрүүшынгээ алхам хэһэн байна. Тэрэнэй удаадахи жэлнүүдтэ олон тоото шэнэ фильмүүд зохёогдожо, кино хараха дуратайшуулые баясуулһан байгаа.

Сентябрь һарада Казахай ССР-эй киностудяар гаргагдаһан иимэ фильмүүд харуулагдаха байна. «Ангел в тюбитейке», «Вотагоз», «Выстрел на перевале Караш», «В те дни», «Дорога в тысячу верст», «За нами Москва», «Конец атамана», «Необычный день», «Снег среди лета» болон хэдэ хэдэн документальна фильмүүд харуулагдажа эхилээ.

«Когда расходится туман». Иимэ гаршагтай шэнэ кинофильм киностудяар бэлэдхэгдэжэ, экран дээрэ гаргагдаба. Киногой сценарие Сергей Столяров бэшэжэ, зүжэгынь Юрий Вышинский буулгажа, олоной анхаралда табиба.

Киногой сценариень бэшэһэн Сергей Дмитриевич Столяров Эхэ орон соогуураа ходо ябажа байдаг дээрэһээ бүхы юумэнүүдые һайн мэдэхэ болонхой. Тэрэ гансашье киноактер бэшэ, харин ангуурида дуратай, зүрхэтэй, шадамар бэрхэ аяншан байһан. Ой тайга соогуур ябахадаа ангуушанай яажа хүдэржэдэг, хүнэй абари зангай хубилдаг тухай һайса мэдэхэ болоһон дээрэһээ тэдэнэртэ зорюулан сценари бэшэжэ эхилһэн байгаа. Сергей Столяров энэ фильмэ өөрөө буулгаха зорилготой байһан. Зүгөөр сагһаа урид тэрэ наһа баража, дүүргэгдээгүй энэ фильмыень суттаа ажалладаг нүхэдынь дууһажа, экран дээрэ гаргаба ха юм.

...Агнууриин ажахын инспектор Петр Дьяконов. Нэгэтэ тэрэ зүбшөөлгүйгөөр агнуури хэжэ ябаһан нютагайнгаа хүтэлбэрилэгшэдэй нэгые балшыса барина. Зэмэтэй тэрэ хүтэлбэрилэгшэнь бууемни буляажа абааш гэһэн шалтаг барижа, Дьяконовые ажалһаань гаргана...

«Мосфильм» киностудида зохёогдожо гараһан **«Старики-разбойники»** гэһэн кинокомеди хаража һуухада, мүн лэ һонирхолтой. Киногой гол рольдо олондо мэдээжэ болоһон артистнууд Юрий Никулин, Евгений Евстигнеев гэгшэд наадана.

Азербайджанай ССР-эй арадай артист Муслим Магомаевай намтартай **«Поет Муслим Магомаев»** гэһэн кинофильм кино харагшадые танилсуулна.

— Бидэнэр юрын концерт буулгажа, мэдээжэ болоһон дуушантайгаа таанадые танилсуулха гэжэ хүсэнэ бэшэбди. Харин артистын өөрэ онсо маяг, тэрэнэй шадабари мэргэжэл тухай харуулхые хүсэһэн байнабди, — гэжэ тус фильмын режиссер Тофик Исмайлов хөөрэнэ. — Артист фильм соо «Шах Исмаил», «Фауст», «Евгений Онегин», «Риголетто» гэжэ оперонуудай хэһэгүүдые, мүн мүнөө үеын совет болон азербайджан композиторнуудай дуунуудые уран һайханаар гүйсэдхөө юм, — гээд тэрэ үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Фильмын һүүлшын кадрнуудта Муслим Магомаевай Саласпилс хотодо фашистнуудай гараар зэрлиг муухайгаар алуулагшадта зорюулагдан бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ Вано Мураделиин «Бухенвальдский набат» гэһэн дуу гүйсэдхэжэ байһаарнь буулгагдаһан байна.

«Грузия-фильмын» студида зохёогдоһон **«Ожерелье для моей любимой»** гэһэн кинокомеди Тбилисидэ үнгэргэгдэһэн бүхэсоюзна табадахи кинофестивальда эрхим кинокомедидэ гэһэн шанда хүртэһэн. Мүнөө тус кинокомеди республикын ажалшадта харуулагдажа эхилбэ.

Мүн уран һайханай фильмүүдһээ гадна, документальна, научно-популярна, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдтэ зорюулагдаһан фильмүүд абтаба.

ПРАВДА БУРЯТИ[И]

Нэгэдэхи хуудаһанда. [...]зетэ, журнал—айл бүхэн[...] түрүү бэшэг. «Республикын [...]ряалан дээрэ» — суглуул[...]

Хоёрдохи хуудаһанда. [...]зээшье, хаанашье коммун[...] — В. Алешинагай статья[...]рэл орондомнай. «Пар[...] һуралсалай аша үрын ту[...] —«Правдын» статья.

Гурбадахи хуудаһанда. [...] Арсеньевэй 100 жэлэй [...] зорюулагдаһан С. К. Тар[...]кын статья. «Мүнөөдэр — [...]кистнуудай үдэр» —сугл[...]бари.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. [...]мпиин XX нааданууд.

Сэнхир экран

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАМ[МА]
«ОРБИТА» ХАРУУЛ[...]

13.05—орон доторхи [...] 13.10 — «Будильник» [...] һурагшадта зорюулагдаһан [...]жуулга. 13.40 — «Мүнөө[...] Танкистнуудай үдэр» гэһэн [...]жуулга. Эндэ бронетанк[...]рэгэй маршал А. Х. Баб[...]нянай хөөрөөн дамжуул[...] 13.55 — «Хүгжэмтэ кино[...]һэн дамжуулга. 14.20 — [...]зүжэг. 15.00—«Союз не[...]мый» гэһэн дамжуулга [...]раинын ССР-эй хүгжэ[...]руулагдаха. 17.00—«Ол[...]зунай XX наадан дээрэ» [...]дамжуулга. 19.00 — «В[...] гэһэн һүүлэй һонинo[...]рамма.

УЛААН-ҮДЭ ХАРУУЛ[...]

19.30 — «Теремок» [...]үхибүүдтэ зорюул[...] мультфильм. 20.00 — «[...] сэрэгшэ» гэһэн кино[...] 20.10 — «Залуушуулай [...]вальна зал» гэһэн дам[...]

«ОРБИТА» ХАРУУЛ[...]

21.00 — «Правда» га[...] политическэ шэн[...] Ю. А. Жуков телевизор[...]шадай асуудалнуудта [...]саха. 21.30 — арадай [...]ментнүүдэй оркестрэй ко[...] 22.10 — кинопанорама. [...] — «Время» гэһэн һүүл[...]ниной программа. А[...]

«ОРБИТА» ХАРУУЛ[...]

02.30 — «Олимпиин XX наадан дээрэ».

Редакторай орло[гшо]
С. С. ЦЫРЕНДОРЖ[...]

Манай адрес, телефо[н]

г. Улан-Удэ, ул. Лени[...] Телефоны: редактора — 5[...] приёмная — 54-93, зам. р[...]тора — 68-08 зам. ре[...]ра — 62-62, ответ. секр[...] — 50 52, зам. ответ. секр[...] — 66-76, отделы: пар[...] жизни — 60-91, сельского [...]зяйства — 64-36, 63-86, [...]ганды и агитации — [...] промышленности и стро[...]ства — 61-35, советского [...]тельства и быта — 69-52, [...]туры и школ — 60-21, [...] рабселькоров — 67-81, и[...]мации — 34-05, обществ[...] приёмная — 56-62, ма[...] бюро — 57-63, фотола[...]рня — 33-61.

 Типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-00456. Заказ №